

**Lokalne Centra
Kompetencji Rozwoju
Firm Rodzinnych**

Lokalny Program Operacyjny Rozwoju Firm Rodzinnych dla miasta Olkusz

Lokalny Program Operacyjny Rozwoju Firm Rodzinnych dla miasta Olkusz

Opracowanie:

Zespół Ekspertów Związku Miast Polskich,
partnera projektu

*"Tworzenie systemu sieciowego wsparcia przedsiębiorczości rodzinnej -
Lokalne Centra Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych"*

Olkusz, luty 2021

str. 2

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Spis treści

I. Wstęp	5
1. Firmy rodzinne i ich znaczenie dla gospodarki.....	5
2. Informacje o opracowaniu.	5
II. Diagnoza społeczno – gospodarcza i infrastrukturalna miasta	7
1. Położenie geograficzne, historia, uwarunkowania demograficzne i społeczne.....	7
2. Analiza potencjału kapitału ludzkiego i rynku pracy	9
3. Diagnoza potencjału gospodarczego miasta	9
3.1. Struktura przedsiębiorstw	9
3.2. Charakterystyka gospodarcza miasta	12
3.3. Charakterystyka sektora MŚP w Gminie Olkusz.	13
3.4. Klimat dla rozwoju przedsiębiorczości w mieście.....	14
4. Wstępne wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej.....	20
III. Analiza strategiczna miasta z wykorzystaniem narzędzi i ankiet Związku Miast Polskich	21
1. Ocena potencjału społeczno-ekonomicznego Olkusza w oparciu o metodologię Związku Miast Polskich i narzędzie Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL).....	21
1.1. Opis narzędzia i metody oceny syntetycznej.....	21
1.2. Wskaźniki syntetyczne wybranych obszarów wg. metodologii MRL Związku Miast Polskich.....	23
2. Analiza ekspercka na podstawie Monitora Miast	24
2.1. Cel i opis badania.....	24
2.2. Wyniki uzyskane z Monitora Miast dla m. Olkusz.	25
2.3. Analiza SWOT dla m. Olkusz na podstawie danych i wskaźników z Monitora Miast.	28
2.4. Wnioski i rekomendacje eksperckie po analizie m. Starogard Gdański z wykorzystaniem narzędzia Monitor Miast.	29
2. Wyniki badań ankietowych i ich ocena	29
2.1. Sondaż przedsiębiorstw rodzinnych.....	29
2.2. Badanie uczniów.....	35
3. Analiza SWOT	39
3.1. Cel i opis badania.....	39
3.2. Macierz SWOT dla Gminy miejskiej Olkusz	39
3.3. Wnioski z analizy SWOT.....	41
IV. Program rozwoju przedsiębiorczości firm rodzinnych miasta na lata 2020-2022	43
1. Cele główne Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Przedsiębiorczości Firm Rodzinnych	43
2. Struktura programu.....	43
3. LPORFR – opis celów i działań.	45

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

4. Zgodność celów i działań Programu z dokumentami na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym.	50
5. System wdrażania i monitorowania Programu	51
5.1. Wdrażanie i monitorowanie realizacji Programu	51
5.2. Harmonogram wdrażania	52
V. Załączniki	55

I. Wstęp

1. Firmy rodzinne i ich znaczenie dla gospodarki.

Firmy rodzinne są powszechnie postrzegane jako jeden z podstawowych naturalnych elementów systemu gospodarczego we współczesnej gospodarce rynkowej. W firmach tych tradycje biznesowe w harmonijny sposób łączą się z wartościami rodziny, tworząc jeden wspólny system wartości. Przedsiębiorstwa rodzinne mają ogromny potencjał, coraz bardziej doceniany przez władze i społeczeństwo. Wspólną ich cechą jest fakt, że przedsiębiorstwo i rodzina, będąca jego właścicielem, są ze sobą wieloaspektowo powiązane. Wyróżnia je siła więzi pracujących w biznesie ludzi, ponieważ więzi rodzinne są znacznie silniejsze niż więzi ekonomiczne i biznesowe¹.

Jakkolwiek nie ma jednoznacznych kryteriów określających kategorię „firmy rodzinne”, to w myśl polskiego Kodeksu Cywilnego, za firmy rodzinne należy uważać te, których właścicielami na drodze dziedziczenia lub wkładu kapitałowego są członkowie jednej rodziny (np. małżonkowie). Inną, użyteczną dla potrzeb niniejszego opracowania definicję podaje NIK: firma rodzinna to każdy podmiot gospodarczy z sektora mikro, małych lub średnich przedsiębiorstw (MŚP), w którym wspólnie pracuje przynajmniej dwóch członków rodziny, co najmniej jeden z nich ma istotny wpływ na zarządzanie firmą a rodzina posiada udziały większościowe².

Firmy rodzinne mierzą się zarówno z wyzwaniami biznesowymi typowymi dla przedsiębiorstw z sektora MŚP, jak i z wyzwaniami typowymi wyłącznie dla nich.

2. Informacje o opracowaniu.

Niniejsze opracowanie ma na celu przygotowanie dla władz samorządowych gminy miejskiej Olkusz programu operacyjnego zmierzającego do szerokiego wsparcia firm rodzinnych zlokalizowanych na ich terenie w celu zmniejszenia barier rozwojowych dla firm rodzinnych i zwiększenia udziału tych firm w gospodarce Olkusza. Opracowanie zostało wykonane w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską pt. „Tworzenie systemu sieciowego wsparcia przedsiębiorczości rodzinnej - Lokalne Centra Kompetencji” (dalej: Projekt) na podstawie kontraktu realizowanego przez następujące podmioty:

- Inicjatywa Firm Rodzinnych, ul. Smolna nr 14/ 7, 00-375 Warszawa – koordynator projektu
- Związek Miast Polskich, ul. Robocza 42, 61-517 Poznań – partner projektu
- Agencja Rozwoju Regionu Konińskiego – partner projektu.
- Official Chamber of Commerce, Industry and Shipping of Seville, ul. Plaza de la Contratación nr 8, 41004 Sevilla – partner projektu,
- Miasta reprezentowane przez władze samorządowe we współpracy z którymi realizowany jest projekt, tj. Gdynia, Częstochowa, Chorzów, Olkusz, Kutno, Grodzisk Mazowiecki, Olkusz – partnerzy projektu.

¹ *Firmy rodzinne – zarządzanie, rozwój przedsiębiorczość*, Redakcja naukowa: Andrzej Marjański, Marcela Rebeca Contreras Loera, Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, Łódź – Warszawa, 2018

² *Bariery prawne w rozwoju firm rodzinnych w Polsce*, Informacja o wynikach kontroli, NIK Delegatura w Kielcach 2018.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Projekt jest realizowany i finansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, numer osi priorytetowej IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie: 4.3 Współpraca ponadnarodowa.

Opracowanie i badania wykonane dla potrzeb opracowania zostały przygotowane i zrealizowane w 2019 r. przez zespół doradców Związku Miast Polskich, przy udziale animatorów lokalnych i pracowników zatrudnionych w programie, Starostwie Powiatowym Olkusz oraz Urzędzie Miasta i Gminy. W skład zespołu Związku Miast Polskich wchodziłi poszczególni członkowie – Ekspertki ZMP:

- Janusz Szewczuk
- Tomasz Kayser
- Łukasz Dąbrówka
- Zbigniew Pluta
- Marek Leśniak
- Andrzej Sobczyk

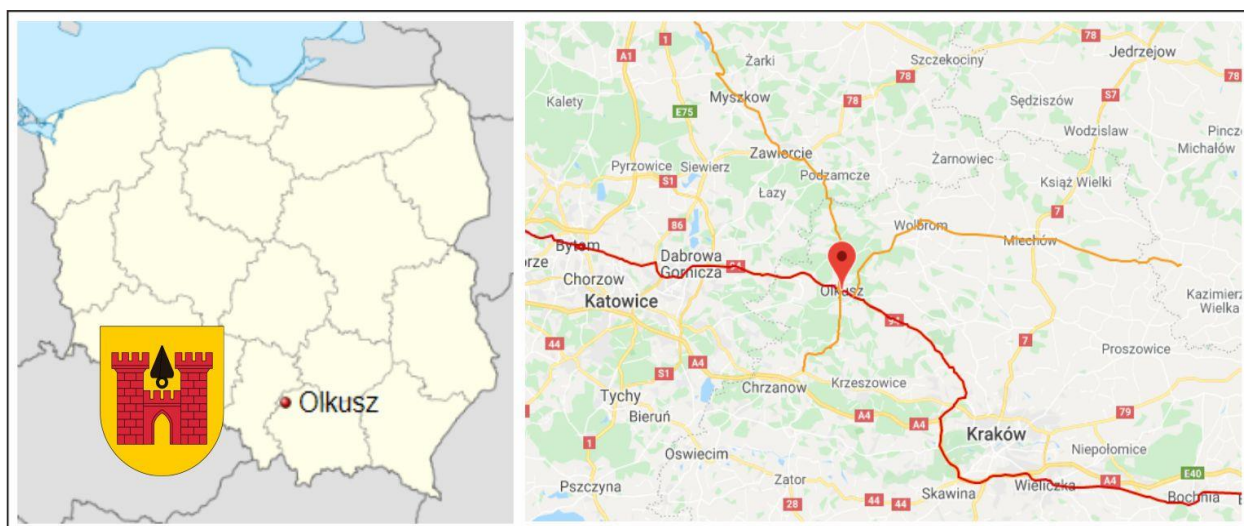
Zespół ZMP przeprowadził analizy metodologiczne w zakresie diagnozy sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Olkusz, na bazie ogólnodostępnych danych GUS oraz przy współudziale i zaangażowaniu osób pracujących w Urzędzie Miasta Gminy Olkusz, Urzędzie Skarbowym, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, które zostały pozyskane z zasobów publicznych, na podstawie wystąpienia dyrektora Związku Miast Polskich Pana Tomasza Potkańskiego do wymienionych wyżej instytucji. Pozyskane dane posłużyły zespołowi do przeprowadzenia seminariów i warsztatów skierowanych do firm rodzinnych z Olkusza i ich interesariuszy z lokalnego otoczenia administracyjno-gospodarczego a prowadzonych w ramach działalności Lokalnego Centrum Kompetencji w Olkuszu, powstałego w ramach ww. Projektu, oraz do opracowania niniejszego Programu.

II. Diagnoza społeczno – gospodarcza i infrastrukturalna miasta.

1. Położenie geograficzne, historia, uwarunkowania demograficzne i społeczne.

Olkusz to miasto w województwie małopolskim, w powiecie olkuskim, siedziba gminy miejsko-wiejskiej Olkusz, położone na zachodnich rubieżach Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej nad rzeką Babą (dorzecze Białej Przemszy). W okolicy Olkusz przebiega wiele szlaków turystycznych, co jest związane z centralnym położeniem miasta w Zespole Jurajskich Parków Krajobrazowych, ekologiczno-kulturowym systemie obszarów chronionego krajobrazu, ciągnącym się od Krakowa przez Olkusz po Wieluń.

Olkusz posiada doskonałe położenie komunikacyjne, kolejowe i drogowe: zlokalizowany jest pomiędzy dwoma wielkimi ośrodkami gospodarczymi, naukowymi i kulturalnymi tj. aglomeracją krakowską i katowicką, przez miasto i gminę przebiega trasa Nr 94, a w odległości 20 km od miasta przebiega autostrada A- 4. Połączenia komunikacyjne Olkusza uzupełniają lotniska regionalne w Katowicach-Pyrzowicach i Krakowie-Balicach, odległe od miasta o ok. 40 kilometrów

Rys. 1. Położenie Olkusza

Źródło: Wikipedia, GoogleMaps

Olkusz może się szczycić wielokulturową i wielonarodową historią, której początki sięgają starożytności. Legenda mówi, że miasto założone zostało w starożytności przez Fenicjan i już wtedy związane było z wydobywaniem kruszców. Ze względu na płytko położone pokłady srebra górnictwo na terenach Olkusza rozwinęło się już we wczesnym średniowieczu. Mimo, że wzmianki o Olkuszu pojawiły się już w XI w to najstarsze, z odnalezionych w archiwach potwierdzeń posiadania przez Olkusz praw miejskich pochodzi jednak dopiero z 1299 roku. Intensywny rozwój miasta następował nie tylko w wyniku czerpania korzyści z eksploatacji i przerobu rud ołowiu, ale także z korzystnego dla rozwoju handlu położenia przy trakcie łączącym Wrocław z Krakowem. W okresie największej świetności w Olkuszu czynnych było 300 kopalń srebronośnych rud ołowiu, wokół których rozwinęły się huty wytapiające srebro. Dało to powód do uruchomienia tu w 1579 roku jedynej w tym czasie królewskiej mennicy, bijącej monety tak wysokiej jakości, że dobrą sławą cieszyły się jeszcze długo po jej zamknięciu.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Rabunkowa eksploatacja górnicza, klęski żywiołowe - pożary i wylewy rzeki Baby, ale także zarazy i działania wojenne okresów potopu szwedzkiego, a później wojny północnej doprowadziły do upadku świetności ekonomicznej Srebrnego Grodu jaki nastąpił u schyłku XVII wieku. Powrót do górniczych tradycji nastąpił dopiero w okresie rozbiorów.

Powstania i carskie represje nie zahamowały rozwoju przemysłu w mieście. Zintensyfikowało go przeprowadzenie w latach 1883-85 przez Olkusz Iwanogrodzko-Dąbrowskiej linii kolejowej. W kilkanaście lat później - w 1907 roku Peter Westen założył Fabrykę Naczyń Blaszanych. Po odzyskaniu niepodległości po I wojnie Światowej liczba mieszkańców Olkusza w ciągu niespełna 20 lat prawie podwoiła się. Zbudowano m.in. nową szkołę, elektrownię i kanalizację. Ważną inicjatywą było stworzenie przez władze Olkusza uzdrowiska w Bukowni.

W okresie II wojny światowej, po zajęciu Polski, Niemcy włączyli miasto do III Rzeszy - granica z Generalną Gubernią przebiegała przez pobliski Rabsztyn.

W okresie powojennym nastąpił rozwój miasta generowany inwestycjami przemysłowymi zarówno w mieście jak i w pobliskim Górnośląskim Okręgu Przemysłowym. Unowocześniana, państwowa "Emalia" znalazła się w czołówce krajowych producentów naczyń emaliowanych, wanien i zlewozmywaków. Wybudowano od podstaw kopalnię rud metali nieżelaznych "Olkusz". Przez miasto przeprowadzona została szerokotorowa linia kolejowa łącząca Sławków, Olkusz, Hrubieszów, Moskwę i Magnitogorsk by zaopatrywać Hutę Katowice w rudę żelaza. Rozwojowi przemysłu towarzyszył szybki przyrost liczby mieszkańców miasta. Z 12 tys. przed wojną, z czasem przekroczyła 40 tysięcy. Rozwinęło się budownictwo mieszkaniowe i Olkusz otoczyły osiedla bloków. Wybudowane zostały dom kultury, szpital, hotel, hala sportowo-widowiskowa i miasto połączono dwupasemową trasą ze Śląskiem.

Po zmianach ustrojowych Olkusz początkowo podupadł by pod koniec XX stopniowo się odradzać. W 1999 roku po kolejnej reformie administracyjnej Srebrny Gród ponownie stał się siedzibą władz powiatowych, tym razem w granicach nowego województwa małopolskiego.

Obecnie Olkusz jest miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 35,6 tys. wg. danych na koniec 2018r. z czego 51,8% stanowią kobiety. W latach 2002-2018 liczba mieszkańców zmalała o 3,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,2 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Olkusz ma obecnie ujemny przyrost naturalny, który w roku 2018 wyniósł -58. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,6 na 1000 mieszkańców Olkuszu. Jest również miastem starzejącego się społeczeństwa. Świadczy o tym niekorzystny i zwiększający się odsetek osób starszych w populacji ogółem.

Wybrane dane demograficzne Olkusza przedstawiono w tabeli 1.

Tab. 1. Wybrane dane statystyczne - Ludność	2016	2017	2018
Ilość mieszkańców	36 122	35 921	35 608
w tym kobiety na 100 mężczyzn (wsp. feminizacji)	108	108	108
Przyrost naturalny	-21	-68	-58
Przyrost naturalny na 1000 mieszk.	-0,58	-1,89	-1,63
Saldo migracji (wewn. i zagr.)	-147	-162	-311
Odsetek os. w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	17	18	20

*Źródło: Opracowanie własne na bazie danych GUS, Bank Danych Lokalnych,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/>*

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

2. Analiza potencjału kapitału ludzkiego i rynku pracy

Zmniejsza się potencjał osobowy rynku pracy w Olkuszu – systematycznie spada liczba osób w wieku produkcyjnym przy wzroście zapotrzebowania na pracowników. W latach 2016 – 2018 liczba osób w wieku produkcyjnym zmalała o 1,4 tys. Wzrost współczynnik obciążenia demograficznego - na 100 osób w wieku produkcyjnym ilość osób w wieku nieprodukcyjnym w roku 2018 wynosiła 69,8 gdy w 2016r. wynosiła 62,0.

W sposób naturalny i związany ze wzrostem gospodarczym w ostatnich latach spadło bezrobocie rejestrowane, nie mniej w Olkuszu jest nadal relatywnie wysokie. W roku 2018 zarejestrowanych bezrobotnych było 1675, w tym 918 kobiet, co stanowiło jednak 54,8% bezrobotnych w mieście w tym czasie. Stopa bezrobocia rejestrowanego (stosunek bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym) wynosiła dla Olkuszu na koniec 2018 r. 8,7% i była ponad 50% wyższa niż średnia krajowa wynosząca w tym czasie 5,8%. Stopa bezrobocia wśród kobiet w Olkuszu jest średnio o ok. 1 punkt procentowy wyższa niż wśród mężczyzn i również jest powyżej średniej krajowej.

Wybrane dane charakteryzujące potencjał rynku pracy Gminy miejskiej Olkusz przedstawiono w tabeli 2.

Tab 2. Wybrane dane statystyczne - rynek pracy	2016	2017	2018
Ludność w wieku produkcyjnym (15-59 l.)	22 303 61,7%	21 652 60,3%	20 973 58,9%
w tym kobiety	10 868 48,7%	10 534 48,7%	10 162 48,5%
Ludność w wieku nieprodukcyjnym	13 819,0	14 269,0	14 635,0
przedprodukcyjny (0-17 l.)	5 829,0	5 829,0	5 821,0
poprodukcyjny (k > 60, m > 65)	7 990,0	8 440,0	8 814,0
Wsp. obciążenia demograficznego (nieprod./produkc.)	62,0	65,9	69,8
Liczba bezrobotnych (na koniec roku)	1 940	1 881	1 675
w tym kobiety	1 062 54,7%	1 004 53,4%	918 54,8%
Stopa bezrobocia rejestrowanego	8,7%	8,7%	8,0%
w tym dla kobiet	9,8%	9,5%	9,0%

*Źródło: Opracowanie własne na bazie danych GUS, Bank Danych Lokalnych,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/>*

3. Diagnoza potencjału gospodarczego miasta

3.1. Struktura przedsiębiorstw

Kluczowym elementem potencjału ekonomicznego miast jest szeroko rozumiana aktywność gospodarcza charakteryzująca się między innymi liczebnością i wielkością podmiotów gospodarczych, zmianą tych czynników, strukturą własnościową (kapitałową) czy też liczebnością działalności gospodarczej na 1000 mieszkańców co świadczy o przedsiębiorczości mieszkańców.

W strukturze przedsiębiorstw działających na terenie Gminy miejsko-wiejskiej Olkusz wg kryterium formy prawno-organizacyjnej dominuje sektor prywatny (97,5% w r. 2018) w tym przedsiębiorstwa

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

osób fizycznych: działalność gospodarcza i spółki cywilne (razem 86,6% w r. 2018). Liczebność spółek prawa handlowego spadła i w 2018 r. wynosiła 258, co stanowiło tylko 5,8% podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w tym czasie.

Generalnie ilość zarejestrowanych podmiotów, zarówno w sektorze prywatnym jak i publicznym, utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wybrane dane charakteryzujące strukturę przedsiębiorstw Gminy miejskiej Olkusz przedstawiono w tabeli 3.

Tab 3. Gospodarka - struktura	2016	2017	2018	2018 udział %
Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON ogółem	4 478	4 480	4 486	100,0%
Spółki handlowe	277	297	258	5,8%
Spółdzielnie	14	13	5	0,1%
Spółki cywilne	496	503	507	11,3%
Osoby fizyczne	3 343	3 323	3 378	75,3%
Jednostki państw. i samorząd. prawa budżetowego	72	67	67	1,5%
Stowarzyszenia, fundacje	81	83	82	1,8%
Sektor publiczny ogółem	102	97	97	2,2%
Sektor prywatny ogółem	4 359	4 365	4 372	97,5%
Podmioty gospodarcze w rej. REGON na 1000 mieszk.	124,0	125,0	126,0	
Osoby fizyczne i sp. cywilne na 1000 mieszk.	106,3	106,5	109,1	

*Źródło: Opracowanie własne na bazie danych GUS, Bank Danych Lokalnych,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/>*

Wg ilości zarejestrowanych podmiotów w rejestrze Regon na 100 mieszkańców (tabela 4) Gmina miejska Olkusz plasuje się w okolicy średniej krajowej i wojewódzkiej (nieco powyżej). W porównaniu do całego powiatu sam Olkusz ma ten wskaźnik wyraźniej lepszy.

Tab 4. Podmioty gosp. w rej. REGON na 1000 m.	2016	2017	2018
Polska	110	112	114
woj. małopolskie	110	112	115
Powiat olkuski	104	105	107
Gmina m/w Olkusz	116	117	119

*Źródło: Opracowanie własne na bazie danych GUS, Bank Danych Lokalnych,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/>*

Wg kryterium wielkości jest wyraźna dominacja firm z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) - firmy te stanowią aż 95,9% wszystkich firm działających na terenie Gminy miejskiej Olkusz. Bardzo mało jest firm średniej wielkości (0,7%) i nie ma firm dużych o zatrudnieniu powyżej 250 osób.

Wybrane dane przedstawiono w tabeli 5.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Tab 5. Podmioty gosp. wg wielkości	2016	2017	2018	2018 udział %
zatrudnienie 0 - 9 osób	4 278	4 274	4 300	95,9%
zatrudnienie 10 - 49 osób	165	170	154	3,4%
zatrudnienie 50 - 249 osób	35	36	32	0,7%
pow. 250 osób	0	0	0	0,0%
Ogółem	4 478	4 480	4 486	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych GUS, Bank Danych Lokalnych,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/>

Na terenie Olkusza przeważają firmy o profilu handlowo-usługowym, przy czym najwięcej tego typu firm zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym. Pozostałe widoczne branże to budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa, opieka zdrowotna. Istotną liczbę stanowią firmy związane z działalnością profesjonalną naukową i techniczną – prawniczą i księgowo-podatkową czy inżynierską i architektoniczną (dane w tabeli 6.)

Tab. 6. Podmioty wg rodzaju działalności (Sekcje PKD)	2016	2017	2018	2018 udział %
A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22	25	24	0,5%
B – Górnictwo i wydobywanie	8	9	9	0,2%
C – Przetwórstwo przemysłowe	416	429	426	9,5%
D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię el., gaz., parę wod.	2	2	2	0,0%
E – Dostawa wody; gospod. ściekami i odpadami	10	10	9	0,2%
F – Budownictwo	434	432	447	10,0%
G – Handel hurtowy i detaliczny i naprawy	1 466	1 439	1 379	30,7%
G.45 - Handel pojazdami samoch.; naprawa pojazdów sam.	198	190	187	4,2%
G.46 - Handel hurtowy (bez. poj. sam.)	318	311	284	6,3%
G.47 - Handel detaliczny (bez. poj. sam.)	950	938	908	20,2%
H – Transport i gospodarka magazynowa	273	272	272	6,1%
H.49 - Transport lądowy	249	249	248	5,5%
I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usł. gastronom.	130	132	137	3,1%
J – Informacja i komunikacja	122	124	140	3,1%
K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	137	129	130	2,9%
L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	148	152	148	3,3%
M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	386	407	427	9,5%
M.69 - Działalność prawnicza, księgową	111	120	123	2,7%
M.71 - Architektura i inżynieria	94	94	97	2,2%
N – Działaln. w zakr. usług administrowania i dział. wspierająca	89	88	95	2,1%
O – Administracja publ. i obrona narod.; zabezpieczenia społ.	15	15	15	0,3%
P – Edukacja	168	168	170	3,8%
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	309	302	311	6,9%
R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	56	48	55	1,2%
S i T – Pozostała dział. usługowa, Gospodarstwa dom. zatr. prac.	287	297	290	6,5%

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych GUS, Bank Danych Lokalnych,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/>

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Liczebność podmiotów gospodarczych w Olkuszu lekko rośnie – bilans nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów za ostatnie trzy lata jest dodatni. Największą zmienność odnotowuje się w obszarze rejestrowania i wyrejestrowywania działalności gospodarczej – ok. 90% rejestrowanych lub wyrejestrowywanych firm w ciągu roku. Dane w tym zakresie przedstawia tabela 7.

Tab. 7. Podmioty zarejestrowane i wyrejestrowane		2016	2017	2018	3 lata
Podmioty nowo zarejestrowane ogółem		283	281	304	868
Podmioty wyrejestrowane ogółem		307	262	261	830
Saldo		-24	19	43	38
w tym:	nowo zarejestr. osoby fiz. prow. dział. gosp.	243	241	274	758
	wyrejestrowane osoby fiz. prow. dział. gosp.	288	242	175	705
Saldo		-45	-1	99	53
w tym:	nowo zarejestr. spółki handlowe	1	0	1	2
	wyrejestrowane spółki handlowe	7	7	59	73
Saldo		-6	-7	-58	-71

*Źródło: Opracowanie własne na bazie danych GUS, Bank Danych Lokalnych,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/>*

3.2. Charakterystyka gospodarcza miasta

Lokalizacja Olkusza pomiędzy dwoma wielkimi ośrodkami gospodarczymi, naukowymi i kulturalnymi tj. aglomeracją krakowską i katowicką i bardzo dobre możliwości komunikacyjne kolejowe i drogowe (w tym pobliska autostrada A4) uzupełnione lotniskami regionalnymi w Katowicach-Pyrzowicach i Krakowie-Balicach (odległość od miasta ok. 40 kilometrów) sprzyjają rozwojowi gospodarczemu miasta. Po stagnacji w pierwszym okresie transformacji ustrojowej po 1989 r. rozwój gospodarczy miasta przyspieszył wyraźnie od początku XXI w., zwłaszcza po wejściu Polski do Unii Europejskiej.

Olkusz przede wszystkim to jeden z ośrodków górnictwa rud cynkowo-ołowionych w Polsce (kopalnia Olkusz – Pomorzany a nieopodal w Bukowni Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolestaw”) ale też lokalne centrum drobnego przemysłu i rzemiosła oraz lokalny ośrodek handlowy i kulturalny. W mieście działa Centrum Handlowe Atrium, a także sklepy znanych sieci spożywczych.

Do końca XX w. wizytówką przemysłową miasta była Olkuska Fabryka Naczyń Emaliowanych. Po 1989r. zaczęły się jednak jej kłopoty. Rynek zalały tanie naczynia ze wschodu oraz z Rumunii. Spadała liczba pracowników. W 1995 r. Emalia S.A., w ramach prywatyzacji weszła do Narodowych Funduszy Inwestycyjnych. Po likwidacji państwowej fabryki powstały dwa prywatne podmioty, które kontynuowały produkcję sztandarowych produktów – Emalia Olkusz SA produkująca naczynia i akcesoria kuchenne oraz OFNE Emalia SA wytwarzająca m.in. wanny i brodziki. Ze względu na przestarzałą technologię produkcji i zmniejszanie się popytu Emalia Olkusz SA nie zdołała utrzymać się na rynku i w 2014r, Sąd Rejonowy w Katowicach ogłosił upadłość firmy. Obecnie garnki w Olkuszu produkuje zarejestrowana w Gminie Zielonka spółka Traditional Polish Style Sp. z o.o działająca na terenie dawnej Emalii³.

³ <https://przeglad.olkuski.pl/w-lipcu-minelo-110-lat-olkuskiej-emalierni/>

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Problemy od 2014r. ma też OFNE Emalia SA, producent wanien. Głównymi odbiorcami wanien, brodzików i zlewozmywaków były firmy z Rosji i Ukrainy ale konflikt rosyjsko-ukraiński spowodował załamanie się rynku w tych krajach. W 2017 wstrzymano produkcję wanien w OFNE Emalia S.A. w Olkuszu⁴.

Miasto podejmuje wysiłki aby wypełnić lukę po Emalii S.A. Od 2015 roku działa w mieście Olkuska Strefa Aktywności Gospodarczej (OSAG). Strefa ta, o powierzchni 28 ha, zlokalizowana jest w zachodniej części Olkusza przy ulicy Wspólnej i objęte nią zostały tereny przeznaczone pod działalność produkcyjno-usługową. Bezspornym walorem OSAG-u jest doskonałe usytuowanie komunikacyjne z bezpośrednim dostępem do drogi krajowej nr 94 oraz nowoczesna infrastruktura techniczna w obrębie strefy.

W Olkuskiej Strefie Aktywności Gospodarczej znajduje się kilkanaście przedsiębiorstw z różnych sektorów gospodarki. Do największych przedsiębiorstw pod względem zatrudnienia należą:

- CREATON Polska Sp. z o.o. – polski oddział firmy Creaton, prefabrykaty budowlane (produkcja dachówek);
- IMI International Sp. z o.o. – polski oddział IMI Hydronic Engineering, produkcja zaworów, regulatorów oraz urządzeń pomiarowych;
- Intermag Sp. z o.o., produkcja nowoczesnych preparatów dla rolnictwa (nawozy i biostymulatory) oraz produktów prozdrowotnych używanych w hodowli zwierząt;
- Plast-Met Automotive Systems Sp. z o.o. - produkcja wyrobów metalowych głównie dla przemysłu motoryzacyjnego;
- Fabryka Wentylatorów OWENT Sp. z o. o. - produkcja wentylatorów (firma z długoletnią tradycją od 1942 r.)

3.3. Charakterystyka sektora MŚP w Gminie Olkusz.

Przedsiębiorstwa zaliczane do kategorii MŚP to:

- mikroprzedsiębiorstwa – firmy zatrudniające do 9 osób a ich roczny obrót nie jest wyższy niż 2 miliony euro,
- małe przedsiębiorstwa – zatrudniające nie więcej niż 50 pracowników a ich obrót roczny nie jest wyższy od 10 milionów euro,
- średnie przedsiębiorstwa - firmy zatrudniające od 50 do 250 pracowników z rocznym obrotem nie wyższym niż 50 milionów euro a całkowity bilans musi być mniejszy niż 43 mln euro⁵.

W Olkuszu nie ma przedsiębiorstw o zatrudnieniu powyżej 250 osób (Emalia Olkusz S.A. zatrudniająca ponad 300 osób ogłosiła upadłość w 2014 r.) i jest zaledwie kilka wyróżniających się przedsiębiorstw zaliczanych do kategorii firm średnich lub małych - w strukturze MŚP w gminie **dominują mikroprzedsiębiorstwa** (95,9% w tej kategorii). Firmy te wybierają proste formy działalności jakimi są przede wszystkim jednoosobowa działalność gospodarcza lub spółka cywilna (wystarczy wpis do CEIDG) i typowe rodzaje biznesu: handel i usługi.

⁴ j.w.

⁵ Załącznik nr I do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Pomimo ich liczebności mikro-przedsiębiorstwa nie stanowią o obrazie gospodarczym miasta. Wyróżnia je jednak kilka ważnych elementów:

- szybciej reagują na potrzeby rynku i łatwo dostosowują się do zmieniających się warunków,
- potrafią szybko stworzyć nowe miejsca pracy tworząc stanowiska pracy cechujące się niskimi kosztami,
- ich usługi i produkty są często bardzo indywidualne (globalne korporacje nie dostarczą takich produktów o oczekiwanej przez klienta jakości),
- właściciele mikro-przedsiębiorstw cechuje zazwyczaj twórcze myślenie, niezależność i gotowość do podejmowania ryzyka niż zarządzających firmami większymi,
- mimo, że dominują handel i usługi to występują praktycznie w każdym dziale gospodarki miasta⁶.

3.4. Klimat dla rozwoju przedsiębiorczości w mieście

3.4.1. Polityka gospodarcza miasta

Stymulacja rozwoju gospodarczego oraz promowanie działań, które w efekcie mają przyczynić się do wzrostu liczby miejsc pracy, to jedne z priorytetowych celów Gminy Olkusz. Aby skutecznie dążyć do realizacji tych zamierzeń burmistrz Miasta i Gminy Olkusz powołał specjalny, doradczy organ o nazwie „Rada Gospodarcza przy Burmistrzu Miasta i Gminy Olkusz”. W skład Rady wchodzi przedstawiciele przedsiębiorców oraz instytucji zainteresowanych tworzeniem przyjaznego klimatu dla przedsiębiorczości w Gminie Olkusz. Do zadań Rady należy m.in. wspieranie tworzenia warunków przyjaznego środowiska do prowadzenia działalności oraz kreowania polityki i rozwoju gospodarczego Gminy Olkusz, promocja walorów inwestycyjnych gminy, współpraca, wspieranie oraz inicjowanie przedsięwzięć gospodarczych służących rozwojowi gospodarczemu i promocji gminy, udział w pracach przy opiniowaniu dokumentów strategicznych gminy z zakresu rozwoju gospodarki i konsultacja działań Burmistrza przy tworzeniu aktów prawa miejscowego dotyczących obszaru gospodarki.

Podstawy polityki gospodarczej miasta do roku 2020 określono w **Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Olkusz na lata 2014-2022**⁷ (dalej: Strategia) przyjętej Uchwałą Nr XXIX/427/2013 Rady Miejskiej w Olkuszu z dnia 17 grudnia 2013 roku.

W strategii dokonano przeglądu wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań oraz wyzwań rozwojowych miasta co stało się podstawą dla sformułowania wizji rozwoju Olkusza po roku 2022 „Olkusz 2022+”.

Wizja zawarta w Strategii w odniesieniu do gospodarki i przedsiębiorczości określa Olkusz w roku 2022 jako miasto cechujące się:

1. Konkurencyjną gospodarką, w której stale zachodzą procesy dostosowawcze polegające na: tworzeniu i wzmacnianiu inteligentnych specjalizacji gospodarczych poprzez wykorzystywanie rozwiązań innowacyjnych generowanych zarówno w olkuskich firmach jak też w instytucjach naukowych i badawczo-rozwojowych w pobliskich aglomeracjach oraz poprzez przyciąganie inwestorów, zwłaszcza z branż innowacyjnych, tworzących miejsca pracy dla wykształconych mieszkańców Olkusza.
2. Zrównoważonym rynkiem pracy, którego podstawą są: atrakcyjne miejsca pracy odpowiadające aspiracjom mieszkańców miasta oraz sąsiednich gmin, dobra dostępność

⁶ GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/>

⁷ http://www.umig.olkusz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1136&Itemid=237&lang=pl

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

komunikacyjna rynków pracy w sąsiednich aglomeracjach, rozwinięta infrastruktura teleinformatyczna umożliwiająca podejmowanie telepracy, oferta edukacyjna miasta umożliwiająca mieszkańcom nabywanie kwalifikacji poszukiwanych na rynku pracy oraz rozwijanie ich potencjału przedsiębiorczego.

3. Wysoką aktywnością mieszkańców przejawiającą się w m.in. w podwyższaniu własnych kwalifikacji i rozwijaniu posiadanych talentów i podejmowania działalności gospodarczej, w tym rozwijania ekonomii społecznej.
4. Centralną pozycją w otoczeniu ponadlokalnym związaną z kreowaniem Olkusza jako bieguna rozwoju w przestrzeni pomiędzy Aglomeracją Górnośląską a Krakowem oraz zaspokajaniem potrzeb mieszkańców sąsiednich gmin w zakresie usług wyższego rzędu⁸.

W oparciu o wizję oraz pozostałe elementy diagnozy przeprowadzonej w Strategii sformułowano cele strategiczne i cele szczegółowe miasta i gminy Olkusz.

Cel główny sformułowano następująco⁹:

Olkusz - gmina o wysokiej jakości życia i atrakcyjności inwestycyjnej oraz unikatowej ofercie turystycznej, dostarczająca mieszkańcom i przedsiębiorcom możliwości rozwoju, które nie są dostępne w sąsiednich aglomeracjach, a równocześnie umożliwiająca poprzez dobre powiązania infrastrukturalne korzystanie z udogodnień dostarczanych przez Aglomerację Górnośląską i Kraków (Metropolię Krakowską).

Z głównym celem Strategii związane są 3 cele strategiczne i odpowiednie cele szczegółowe Olkusza do roku 2020. Z rozwojem gospodarczym związane są bezpośrednio pierwsze dwa z tych celów:

1. Rozwój gospodarczy Olkusza opierający się na wykorzystaniu przedsiębiorczości mieszkańców, atutów przyrodniczo-kulturowych oraz lokalizacji miasta w sąsiedztwie Aglomeracji Górnośląskiej i Krakowa.
2. Kapitał ludzki główną siłą napędzającą rozwój społeczny i gospodarczy Olkusza.

Realizacja **pierwszego celu strategicznego** ma nastąpić m.in. poprzez wzmacnianie potencjału mikro i małych olkuskich przedsiębiorstw oraz ich zdolności do tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy i wdrażania rozwiązań innowacyjnych, rozwijanie sektora usług dla biznesu świadczonych przy wykorzystaniu technologii informatycznych, przyciąganie inwestorów tworzących atrakcyjne miejsca pracy, wdrażających rozwiązania innowacyjne oraz kreujących sieci kooperacji z dużym udziałem olkuskich firm oraz poprzez trwałe i rozwijające się sieci kooperacji lokalnych firm wzmacniające ich specjalizację, podwyższające efektywność działania, pozycję konkurencyjną w otoczeniu oraz umożliwiające olkuskim firmom zajmowanie dobrej pozycji w regionalnych i krajowych sieciach współpracy.

Drugi cel strategiczny ma zostać zrealizowany m.in. dzięki wzrostowi dostosowywanych do potrzeb rynku pracy kwalifikacji mieszkańców, stanowiących fundament atrakcyjności inwestycyjnej Olkusza, podwyższenie poziomu kompetencji cywilizacyjnych mieszkańców – w tym przedsiębiorczości,

⁸ Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Olkusz na lata 2014-2022, str. 28

⁹ j.w., str. 30

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

kreatywności, kompetencji informatycznych i językowych – poszerzających możliwości kształtowania karier zawodowych i budowania ich pozycji społecznej.

Tak sformułowane i skutecznie zrealizowane cele strategiczne na lata 2014 – 2020 mają sprawić, że zgodnie z wizją przedstawioną w Strategii Olkusz będzie miastem rozwiniętym gospodarczo, atrakcyjnym inwestycyjnie, z dużym potencjałem kapitału społecznego i nie będzie odbiegać od standardu podobnych miast europejskich.

3.4.2. Charakterystyka instytucji otoczenia biznesu i ocena ich aktywności

We współczesnych regionalnych i lokalnych systemach społeczno-gospodarczych ukształtowane środowisko otoczenia biznesowego jest istotnym czynnikiem jego rozwoju. Instytucje Otoczenia Biznesu to podmioty wypełniające lukę między mechanizmami rynkowymi a działaniami administracji publicznej kierowanymi do gospodarki lokalnej. Są to najczęściej organizacje działające non-profit a ich podstawowym celem jest przyspieszanie rozwoju przedsiębiorstw. Działają najczęściej w formie stowarzyszenia, fundacji bądź spółek, w tym spółek z udziałem Skarbu Państwa lub samorządu lokalnego. Instytucje otoczenia biznesu mają wpływ na atrakcyjność inwestycyjną regionu, na poziom jego konkurencyjności a przez relację innowacja–przemysł przyczyniają się do rozwoju przemysłu wysokiej technologii i rozwoju innowacyjności gospodarki regionu, w tym do kształtowania się gospodarki opartej na wiedzy. Instytucje te również bezpośrednio wspierają działalność gospodarczą w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw, świadcząc pomoc informacyjną, doradczą i szkoleniową (ośrodki szkoleniowo-doradcze), a także finansową (fundusze pożyczkowe i poręczeniowe) dla prowadzących działalność gospodarczą. Biorąc aktywny udział w sieciach powiązań sfery nauki i praktyki gospodarczej, umożliwiają kształtowanie się nowoczesnej gospodarki regionu czy miasta.

Wśród instytucji o największej aktywności i znaczeniu dla rozwoju przedsiębiorczości wymienić należy Agencje Rozwoju Regionalnego, Fundusze Pożyczkowe, Inkubatory Przedsiębiorczości i Parki Technologiczno-Przemysłowe a także sieć Enterprise Europe Network.

Charakterystykę instytucji okołobiznesowych o istotnym znaczeniu dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej przedstawiono w tabeli 8 poniżej.

Tab. 8. Instytucje otoczenia biznesu - charakterystyka

Agencje Rozwoju Regionalnego

Podmioty, których działalność polega na inicjowaniu, wspieraniu i promowaniu inicjatyw służących szeroko rozumianemu rozwojowi regionalnemu, w tym rozwojowi przedsiębiorczości w regionie. Pod względem formy prawnej ARR są w większości przypadków spółkami akcyjnymi, w których wszystkie lub większość udziałów posiadają jednostki samorządu terytorialnego.

Podstawowe zadania:

- realizacja projektów związanych z rozwojem regionalnym, rozwojem przedsiębiorczości i innowacyjności, finansowanych głównie ze środków UE
- wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) poprzez realizację usług doradczych, szkoleniowych i informacyjnych oraz udzielanie dotacji
- organizowanie seminariów i konferencji o tematyce istotnej dla rozwoju regionalnego i lokalnego
- współpraca z samorządami w zakresie wdrażania projektów rozwoju regionalnego

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

- współpraca z instytucjami i organizacjami związanymi z rozwojem regionalnym i rozwojem przedsiębiorczości
- wspieranie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych
- promowanie współpracy regionów, instytucji i przedsiębiorstw za granicą
- udzielanie poręczeń kredytów zaciąganych przez małe i średnie firmy, a także osoby bezrobotne w celu tworzenia nowych miejsc pracy oraz rozwijania działalności gospodarczej
- doradztwo podstawowe i zaawansowane z zakresu marketingu, zarządzania, podatków, prawa
- szkolenia dla właścicieli małych i średnich firm oraz klientów indywidualnych
- udzielanie informacji na temat pozyskiwania nowych partnerów handlowych oraz poszukiwania nowych rynków zbytu

W strukturach agencji mogą działać m.in. fundusze pożyczkowe oraz inkubatory przedsiębiorczości.

Izby gospodarcze

Instytucje samorządu gospodarczego, zrzeszające podmioty i osoby prowadzące działalność gospodarczą, tj. zarówno spółki, jak i przedsiębiorców jednoosobowych. Działają na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz.U. 2019 poz. 579). Przynależność do nich jest dobrowolna, a izby nie realizują żadnych uprawnień władczych w stosunku do osób w nich zrzeszonych. Celem działania izb jest reprezentacja podmiotów w nich zrzeszonych; w szczególności wobec organów państwowych oraz kształtowanie i rozpowszechnianie zasad etyki działalności gospodarczej. Nadzór nad izbami gospodarczymi sprawowany jest przez właściwego ministra lub wojewodę.

Cechy rzemiosł

Organizacje samorządu rzemieślniczego o charakterze społeczno-zawodowym, częściowo również gospodarczym, zrzeszająca rzemieślników jednego lub kilku pokrewnych zawodów, mająca na celu:

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
- utrwalanie więzi środowiskowych, postaw zgodnych z zasadami etyki i godności,
- prowadzenie na rzecz członków działalności społeczno-organizacyjnej, oświatowej i gospodarczej,
- reprezentowanie interesów członków wobec organów władzy i administracji oraz sądów.

Cechy są w środowiskach małych miast i wsi jedynymi, bądź jednymi z niewielu instytucji, aktywizujących miejscową społeczność. Cechy zrzeszają się w izbach rzemieślniczych

Kluby biznesu

Stowarzyszenia zrzeszające osoby fizyczne wywodzące się z lokalnego biznesu lub z nim współpracujące. Mają najczęściej zadania integrujące środowisko i zadania informacyjno-szkoleniowe. Prowadzą też aktywny lobbing gospodarczy na rzecz obrony interesów lokalnych przedsiębiorców, rozwoju gospodarki wolnorynkowej, tworzenia dobrego prawa. Przynależność do klubu biznesu wiąże się z odprowadzaniem składek członkowskich.

Fundusze pożyczkowe

Instytucje niebędące bankami, których działalność koncentruje się na zapewnieniu dostępu do zewnętrznych źródeł kapitału poprzez udzielanie pożyczek (np. przedsiębiorcy). W zamian za pożyczkę pożyczkobiorca zobowiązuje się do zapłaty

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

na rzecz funduszu odsetek przybierających formę oprocentowania - zazwyczaj znacznie niższego niż w bankach komercyjnych, zwłaszcza gdy fundusze pożyczkowe są beneficjentami europejskich funduszy strukturalnych i pomocowych (np. Inicjatywy JEREMIE).

Fundusze pożyczkowe są ważnym instrumentem wsparcia finansowego dla MŚP, zwłaszcza przy ograniczonej dostępności innych form finansowania zewnętrznego (w tym kredytów bankowych).

Sieć wsparcia KE - Enterprise Europe Network (EEN)

Największa na świecie sieć wsparcia dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP) w ich innowacyjnym i międzynarodowym rozwoju utworzona w 2008 r. Jest jednym z kluczowych instrumentów strategii Unii Europejskiej na rzecz pobudzenia rozwoju gospodarczego i wzrostu zatrudnienia. Enterprise Europe Network jest współfinansowana w ramach programów COSME i HORIZON 2020 (programy wspierania konkurencyjności i innowacyjności europejskich MŚP). W Polsce 40 % środków finansowych na działalność polskich ośrodków EEN pochodzi z Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

Enterprise Europe Network działa w ponad 60 krajach, nie tylko w Europie ale i na świecie, w ponad 600 organizacjach partnerskich (uczelnie, izby handlowo-gospodarcze, stowarzyszenia gospodarcze) i skupia ponad 3.000 konsultantów i ekspertów. Sieć oferuje mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom **bezpłatne** i kompleksowe usługi, które mają im pomóc w pełni rozwinąć ich potencjał rozwojowy na rynkach międzynarodowych takie jak:

- pomoc w poszukiwaniu zagranicznych partnerów handlowych poprzez stworzenie i rozpowszechnianie profilu biznesowego firmy, spotkania B2B i misje gospodarcze,
- szkolenie przedsiębiorców w zakresie prowadzenia działalności na międzynarodowych rynkach, w tym nt. przepisów prawnych i standardów w kooperacji międzynarodowej,
- zindywidualizowane doradztwo eksperckie dla przedsiębiorców w zakresie biznesowym i prawnym rozwiązujące ich problemy związane z rozwojem i współpracą biznesową na międzynarodowych rynkach,
- audyt i pomoc w ochronie własności intelektualnej przedsiębiorców (know-how, patenty, wzory użytkowe),
- pomoc w znalezieniu finansowania rozwoju na międzynarodowych rynkach, zarówno w postaci funduszy pomocowych jak i kapitału rozwojowego typu Business Angels czy Venture Capital.

Sieć Enterprise Europe Network, poprzez zbieranie opinii MSP, jest także pośrednikiem umożliwiającym instytucjom Unii Europejskiej lepszą orientację w potrzebach przedsiębiorców oraz w tworzeniu prawa i standardów dopasowanych do ich potrzeb.

Parki technologiczne / przemysłowe

Park technologiczny (także park naukowo-technologiczny, technopark) to zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami. Na ich terenie znajdują się zazwyczaj inkubatory technologiczne.

Obok instytucji parku technologicznego funkcjonują także:

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

- Park przemysłowy – zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, umożliwiającą prowadzenie działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach,
- Park przemysłowo-technologiczny – jest instytucją pośrednią pomiędzy parkiem przemysłowym a technologicznym. Jako organizacja może on przybrać formę kompleksu budynków łączącego zarówno funkcję infrastrukturalną dla przedsiębiorstw, jak i prowadzić działalność umożliwiającą przepływ informacji naukowych pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami.

Parki tworzone przy udziale władz samorządowych mają na celu zapewnienia preferencyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, w szczególności dla sektora MŚP.

**Inkubatory
przedsiębiorczości**

Podmioty, których celem jest pomoc merytoryczna i praktyczna dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności. W zakres wsparcia wchodzi m.in.: udostępnienie powierzchni do pracy, wypożyczenie niezbędnego sprzętu, pomoc prawna, księgowość czy pomoc merytoryczna w uzyskaniu dofinansowania. Oferta kierowana jest do różnych grup odbiorców, bez ograniczeń wiekowych czy zawodowych, choć najliczniejszą grupą docelową są początkujący przedsiębiorcy, którzy rozpoczynają przygodę z własnym biznesem. W zależności od grupy docelowej wyróżnia się różne rodzaje inkubatorów przedsiębiorczości:

- inkubatory dla początkujących przedsiębiorców z sektora MŚP, rozpoczynających lub zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą – inkubatory startup'ów,
- inkubatory przedsiębiorców opracowujących nowe technologie - inkubatory technologiczne,
- inkubatory dla podmiotów ekonomii społecznej - inkubatory przedsiębiorczości społecznej,
- inkubatory dla studentów i doktorantów - uczelniane inkubatory przedsiębiorczości,

Inkubatory często dofinansowują powstające biznesy w ramach przejęcia części udziałów.

W Olkuszu działa lub obejmuje ten teren swoim zasięgiem działania kilka instytucji otoczenia biznesu wspierających w rozwoju lokalne przedsiębiorstwa, w szczególności firmy z sektora MŚP. Wykaz takich instytucji przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Instytucje otoczenia biznesu - Olkusz

Agencje Rozwoju Regionalnego	Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Krakowie	https://www.marr.pl/
Izby gospodarcze	Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie (oddz. w Olkuszu)	https://www.iph.krakow.pl/
Cechy rzemiosł	Cech Rzemiosł Różnych w Olkuszu	

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Enterprise Europe Network (EEN)	EEN przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Krakowie	https://www.iph.krakow.pl/realizowane-projekty/enterprise-europe-network/
Fundusze pożyczkowe	Fundusz Pożyczkowy Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Krakowie	https://www.marr.pl/
Parki technologiczne / przemysłowe / SSE /	Strefa Aktywności Gospodarczej w Olkuszu (UMiG)	http://www.inwestuj-olkusz.eu/p,14,osag

4. Wstępne wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej

Potencjał osobowy Olkuskiego rynku pracy zmniejsza się - spada liczba osób w wieku produkcyjnym wraz z powolnym ale systematycznym zmniejszaniem się populacji miasta. Jednocześnie społeczeństwo starzeje się – wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Zmniejszanie się zasobów pracy generuje większe koszty utrzymania grup niepracujących (m.in. wzrost kosztów usług medycznych i opiekuńczych dla seniorów), co istotnie hamuje wzrost gospodarczy.

W sposób naturalny i związany ze wzrostem gospodarczym w ostatnich latach spadło w Olkuszu bezrobocie rejestrowane ale w Olkuszu nadal jest wyższe niż średnia krajowa - na koniec 2018 r. stopa bezrobocia w Olkuszu wynosiła 8%. Stopa bezrobocia wśród kobiet w Olkuszu jest średnio o ok. 1 punkt procentowy wyższa niż wśród mężczyzn i również jest powyżej średniej krajowej.

W Gminie miejskiej Olkusz, podobnie jak w całym kraju i w Unii Europejskiej, zdecydowanie najliczniejszym sektorem jest sektor MŚP - przedsiębiorstw tych jest ponad 99%.

W strukturze MŚP w Olkuszu dominują jednak mikro-przedsiębiorstwa (95,9% w tej kategorii), które wybierają proste formy działalności (działalność gospodarcza, spółka cywilna) i typowe rodzaje biznesu: handel i usługi.

Pomimo tego, że najliczniejszą grupę przedsiębiorstw stanowią mikro-przedsiębiorstwa to kołem zamachowym gospodarki Olkusza (po upadku sztandarowej dla miasta fabryki naczyń emaliowanych Emalia Olkusz S.A. i powstałej na tym samym majątku OFNE Emalia SA produkującej wanny i brodziki) są małe i średnie przedsiębiorstwa zlokalizowane głównie w istniejącej od 2015 r. Olkuskiej Strefie Aktywności Gospodarczej. Najsilniej reprezentowana jest branża budowlana i metalowa.

Miasto dba o tworzenie klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości. Kwestia ta jest jednym z elementów zharmonizowanego rozwoju społeczno-gospodarczego opisanego w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Olkusz na lata 2014-2022. Przejawia się to w realizacji zadań służących stwarzaniu warunków do wzmocnienia kapitału ludzkiego i rynku pracy, wspierania rozwoju przedsiębiorczości, rozwoju infrastruktury oraz we wzmacnianiu atrakcyjności inwestycyjnej miasta, w tym przez rozwój OSAG.

Ważną rolę odgrywają instytucje otoczenia biznesu działające w mieście lub regionie, wśród których dużą aktywnością cechują się Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego i Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie, Oddział w Olkuszu. Potencjał instytucji otoczenia biznesu nie jest jednak wykorzystywany wystarczająco.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Wśród przedsiębiorców w Olkuszu liczną grupę stanowią **firmy rodzinne**. Uwzględniając wyniki badań przeprowadzonych dla potrzeb projektu „Firmy rodzinne”, realizowanego wspólnie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) i stowarzyszenie Inicjatywa Firm Rodzinnych (IFR)¹⁰, można poprzez analogię oszacować, że firm rodzinnych w Olkuszu jest ponad 1/3 wśród firm zaliczanych do kategorii MŚP (pomijając firmy jednoosobowe).

III. Analiza strategiczna miasta z wykorzystaniem narzędzi i ankiet Związku Miast Polskich

1. Ocena potencjału społeczno-ekonomicznego Olkusza w oparciu o metodologię Związku Miast Polskich i narzędzie Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL)

1.1. Opis narzędzia i metody oceny syntetycznej.

Związek Miast Polskich przygotował w ramach Systemu Analiz Samorządowych Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL). Jest to narzędzie pozwalające na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju wśród ustalonych grup porównawczych. Wydzielenie grup porównawczych dokonano na podstawie opracowania zrealizowanego w Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk przez profesorów Przemysława Śleszyńskiego i Tomasza Komornickiego¹¹.

Monitor Rozwoju Lokalnego będąc narzędziem do analiz, służy do przygotowania diagnozy stanu gminy, rozpoznania i oceny mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń pomocnych do analizy SWOT. Może być zatem wykorzystywany jako narzędzie diagnostyczne przy przygotowaniu strategii, planów, programów i projektów. Wykorzystuje wyłącznie oficjalne dane statystyczne. Ich źródłem jest GUS lub Ministerstwo Finansów. Dane zbierane są dla wszystkich gmin w Polsce.

Głównym punktem odniesienia analizy jest średnia z grupy porównawczej, przyjęta jako wartość charakteryzująca całą grupę jednostek o zbliżonej charakterystyce funkcjonalnej i uwarunkowaniach rozwojowych. Przedmiotem analizy (prezentacji) jest różnica między wartością wskaźnika dla gminy oraz średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej oraz odpowiednio - różnica między dynamiką zmian odnotowanych w gminie i w grupie porównawczej.

Wskaźniki, dla uzyskania porównywalności, poddano standaryzacji. W tym celu: (1) obliczono różnicę między wartością wskaźnika dla badanej gminy oraz średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej; (2) różnicę tą podzielono przez odchylenie standardowe wartości wskaźnika w grupie porównawczej. Wynik tej procedury pokazuje o ile wartość wskaźnika w badanej gminie różni się od średniej, przy czym różnica ta (in plus lub in minus) jest wyrażona jako krotność odchylenia standardowego w grupie porównawczej. Na przykład: jeśli nominalna wartość wskaźnika w gminie X wynosi 10, średnia wartość wskaźnika w grupie porównawczej wynosi 8, zaś odchylenie standardowe w tej grupie równe jest 2, to wystandaryzowana wartość wskaźnika dla gminy X wyniesie 1 (zgodnie ze wzorem: $(10-8)/2 = 1$). Będzie to oznaczało, że wynik uzyskany przez gminę X jest wyższy od średniej w grupie porównawczej o wartość odpowiadającą wielkości jednego odchylenia standardowego. Na

¹⁰ Firma w rodzinie czy rodzina w firmie, Metodologia wsparcia firm rodzinnych w Polsce, PARP, 2012

¹¹ P. Śleszyński, T. Komornicki, Klasyfikacja funkcjonalna gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego, Przegląd Geograficzny, 2016, 88, 4, s. 469-488

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

wykresach MRL prezentowanych w układzie XY, tak rozumiana wystandaryzowana wartość wskaźnika za ostatni rok (2018) pokazywana jest na osi X¹².

W Monitorze posługujemy się również standardowymi miarami obrazującymi dynamikę zmian wskaźnika w czasie. W tym celu: (1) obliczamy różnicę między wartością wskaźnika w gminie X w roku n oraz roku n-5; (2) obliczamy różnicę między średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej w roku n oraz roku n-5; (3) Wynik działania nr 2 odejmujemy od wyniku działania nr 1; (4) Wynik działania nr 3 dzielimy przez wartość odchylenia standardowego wskaźnika w grupie porównawczej w roku n. Uzyskana w ten sposób wartość pokazuje różnicę między skalą zmian obserwowanych w badanej gminie oraz w grupie porównawczej, wyrażoną w jednostkach odchylenia standardowego wskaźnika w grupie porównawczej w roku n. Na przykład: jeśli w gminie X wartość wskaźnika w ostatnim roku wzrosła w porównaniu z wartością z 2013 r. o 10 jednostek, a jednocześnie średnia w grupie porównawczej wzrosła w tym okresie o 12 jednostek, to przy odchyleniu standardowym w tym roku równym 2 wartość wskaźnika dynamiki zmian dla gminy X wyniesie -1 (zgodnie ze wzorem: $(10-12)/2 = -1$). Będzie to oznaczało, że choć w ujęciu nominalnym sytuacja w gminie X poprawiła się, to w relacji do grupy porównawczej pozycja gminy uległa pogorszeniu, zaś skala odnotowanej ujemnej dynamiki odpowiada wielkości 1 odchylenia standardowego wskaźnika. Na wykresach MRL w układzie XY tak rozumiana wystandaryzowana wartość wskaźnika dynamiki zmian w okresie pięcioletnim pokazywana jest na osi Y¹³.

Poszczególne wskaźniki syntetyczne prezentowane są w formie wykresów w zestawieniach tabelarycznych oraz w formie wykresu XY (inne wskaźniki są prezentowane, w szczególności wskaźniki indywidualne są prezentowane również w formie wykresów słupkowych).

Sposób interpretacji prezentacji wskaźników syntetycznych przedstawiono poniżej.

<p>II ćwiartka</p> <ul style="list-style-type: none"> - sytuacja gorsza niż średnia w grupie porównawczej - poprawa sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej <p>(wskaźnik jest "gorszy" niż w grupie porównawczej i "goni" grupę porównawczą)</p>	<p>I ćwiartka</p> <ul style="list-style-type: none"> - sytuacja lepsza niż średnia w grupie porównawczej - poprawa sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej <p>(wskaźnik jest "lepszy" niż w grupie porównawczej i przewaga się powiększa)</p>
<p>IV ćwiartka</p> <ul style="list-style-type: none"> - sytuacja gorsza niż średnia w grupie porównawczej - pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej <p>(wskaźnik jest "gorszy" niż w grupie porównawczej i "strata" się powiększa)</p>	<p>III ćwiartka</p> <ul style="list-style-type: none"> - sytuacja lepsza niż w średnia w grupie porównawczej - pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej <p>(wskaźnik jest "lepszy" niż w grupie porównawczej lecz przewaga się zmniejsza)</p>

¹² Monitor Rozwoju Lokalnego, Instrukcja korzystania, <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego>

¹³ j.w.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Przykładowo jeżeli wskaźnik syntetyczny dla jednego z obszarów obszaru finansów lokalnych dla miasta A wynosi $-0,16$; $0,11$ i znajduje się w II ćwiartce (prezentuje to poniższa rycina) to oznacza to, iż ten obszar jest w gorszej sytuacji niż średnio w grupie porównawczej, jednak w ostatnich pięciu latach uległ poprawie w stosunku do średniej dla grupy porównawczej – rozwijał się szybciej niż w grupie porównawczej.

1.2. Wskaźniki syntetyczne wybranych obszarów wg. metodologii MRL Związku Miast Polskich

Do przedstawienia sytuacji społeczno-ekonomicznej Olkusza z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorczości firm rodzinnych wybrano ogólny wskaźnik rozwoju oraz 5 wskaźników syntetycznych dla poszczególnych obszarów.

Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki.

Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej.

Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców.

Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)

Obszar 9. Sytuacja demograficzna

Zestawienie tabelaryczne wskaźników syntetycznych dla tych obszarów przedstawia tabela 10.

Tabela. 10. wskaźniki syntetyczne wybranych obszarów wg. metodologii MRL dla m. Olkusz.

	wartość standaryzowana (x)	dynamika (y)
Ogólny wskaźnik rozwoju	0,15	0,0
Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,07	0,21
Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	-0,11	0,37
Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców	0,69	-0,03
Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,03	0,17
Obszar 9. Sytuacja demograficzna	-0,58	-0,48

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z Systemu Analiz Samorządowych ZMP, <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego>

Wskaźniki te umieszczone na wspólnym wykresie pokazują syntetyczny obraz Olkusza w zakresie sytuacji społeczno-ekonomicznej zakresie istotnym dla rozwoju przedsiębiorczości firm rodzinnych.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Z rozmieszczenia ww. wskaźników syntetycznych widać, że sytuacja Olkusza w zakresie ogólnego rozwoju miasta i w obszarach związanych bezpośrednio lub pośrednio z gospodarką w porównaniu z podobnymi miastami Polski nie jest zadowalająca. Co prawda ogólny wskaźnik rozwoju jest nieco lepszy niż w innych dla innych podobnych miast lecz wynosi zaledwie 0,15 a jego dynamika jest zerowa – nie następuje poprawa względem grupy porównawczej. W poszczególnych obszarach odnoszących się do gospodarki można sytuacja Olkusz jest następująca:

- w obszarze „Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki” sytuacja jest niewiele lepsza niż średnia w grupie porównawczej i nastąpiła dodatkowo niewielka poprawa tej sytuacji względem zmiany w grupie porównawczej;
- w obszarach „Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej” i „Stan finansów lokalnych” następuje poprawa nieco szybsza niż w grupie porównawczej lecz ogólna sytuacja w tym obszarze nadal jest gorsza;
- najgorzej wygląda obszar „Sytuacja demograficzna” – nastąpiło wyraźne pogorszenie sytuacji Olkusza względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej i „strata” się powiększa.

Biorąc pod uwagę wyniki analizy w oparciu o narzędzie MRL Związku miast Polskich można stwierdzić, że sytuacja Olkusza w zakresie ogólnego rozwoju miasta i w obszarach związanych bezpośrednio lub pośrednio z gospodarką w porównaniu z podobnymi miastami Polski nie jest zadowalająca. Co prawda ogólny wskaźnik rozwoju jest nieco lepszy niż w innych dla innych podobnych miast lecz wynosi zaledwie 0,15 a jego dynamika jest zerowa – nie następuje poprawa względem grupy porównawczej. W poszczególnych obszarach odnoszących się do gospodarki Olkusz najlepiej, ale na niskim poziomie, wypada w zakresie potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki, porównywalnie w obszarze związanym z rynkiem pracy a najgorzej w obszarze sytuacji demograficznej.

2. Analiza ekspercka na podstawie Monitora Miast

2.1. Cel i opis badania

Wykorzystanie nowego narzędzia opracowanego i wdrożonego przez ekspertów Związku Miast Polskich, przeznaczonego do pogłębionej analizy sytuacji miast zrzeszonych w ZMP i wykorzystującego dane statystyczne nie tylko z GUS, ale także z takich źródeł jak system podatkowy (POLTAX) i ZUS. Badanie polegało na przeglądzie kluczowych wskaźników generowanych przez Monitor Miast (<https://monitor.miasta.pl/>) i ich eksperckiej analizie wg założeń analizy SWOT w kontekście dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.

Program Rozwój Lokalny

Narzędzie do analiz pogłębionych

Projekt "Budowanie potencjału instytucjonalnego średnich i małych miast w Polsce na rzecz wdrażania skutecznych lokalnych polityk rozwoju".

KONFIGURACJA

STAROGARD GDAŃSKI RYNEK PRACY PRACUJĄCY WEDŁUG GRUP ... POKAŻ WSKAŹNIKI >

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

2.2. Wyniki uzyskane z Monitora Miast dla m. Olkusz.

Obszar: Aktywność ekonomiczna mieszkańców i podmiotów prawnych

Podobszar: Aktywność ekonomiczna podatników/ mieszkańców ogółem

Wskaźniki	2016	2017	2018	Różnica	Dynamika
Łączna liczba podatników	35 491	35 417	35 345	- 146	-0,41%
Łączna kwota przychodów ze wszystkich źródeł	2 641 541 666	2 776 871 788	2 998 438 118	348 896 451	13,21 %
Łączna kwota dochodów ze wszystkich źródeł	1 366 487 092	1 454 475 966	1 583 176 092	216 689 000	15,86%
Łączna kwota zaliczki na podatek ze wszystkich źródeł	116 753 185	126 582 787	139 491 430	22 738 244	19,48%

Obszar: Aktywność ekonomiczna mieszkańców i podmiotów prawnych

Podobszar: Dochody mieszkańców z różnych form aktywności

Wskaźniki	2016	2017	2018	Dynamika
Kwota dochodów z tytułu stosunku pracy	62,80%	62,91%	61,65%	15,21%
Kwota dochodów z tytułu emerytury i renty	14,84%	14,57%	15,06%	19,07%
Kwota dochodów z tytułu działalności gospodarczej	17,20%	17,82%	18,63%	27,15%
Kwota dochodów z tytułu umów zlecenia i dzieło	3,04%	3,19%	3,32%	14,92%
Kwota dochodów z tytułu najmu i dzierżawy	0,06%	0,07%	0,05%	-1,23%
Kwota dochodów z tytułu praw autorskich	0,25%	0,21%	0,18%	-18,72%
Kwota dochodów z tytułu odpłatnego zbycia rzeczy	0,01%	0,01%	0,00%	-79,74%
Kwota dochodów z tytułu działalności nierejestrowanej	0,00%	0,00%	0,00%	B/D
Kwota dochodów z innych źródeł	1,44%	1,23%	1,10%	-9,80%

Obszar: Aktywność ekonomiczna mieszkańców i podmiotów prawnych

Podobszar: Dochody mieszkańców z różnych form aktywności - wskaźnik

Wskaźniki	2016	2017	2018	Różnica	Dynamika
Łączna wartość dochodów z tytułu stosunku pracy	40 674	42816	45 481	4 807	11,82%
Łączna wartość dochodów z tytułu emerytury i renty	24 073,00	25 785,47	30 604,31	6563,55	27,13%
Łączna wartość dochodów z tytułu działalności gospodarczej	78 327,25	85 710,26	97 004,46	18 677,21	23,85%
Łączna wartość dochodów z tytułu umów zlecenia i dzieło	7 882,97	8234,32	9107,76	1224,79	15,54%
Łączna wartość dochodów z tytułu najmu i dzierżawy	5 527,81	6401,62	5674,53	146,72	2,65%

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Obszar: Aktywność ekonomiczna mieszkańców i podmiotów prawnych

Podobszar: Forma aktywności pozarolnicza działalność gospodarcza

Wskaźniki	2016	2017	2018	Różnica	Dyna mika
łączna liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu działalności gospodarczej	2470	2511	2536	66	2,67%
łączna liczba podatników uzyskujących stratę na działalności gospodarczej	377	385	367	-10	-2,65
łączna kwota przychodów z tytułu działalności gospodarczej	1 772 852 005,19	1 873 302 866,14	2 042 637 234,83	269 785 229,64	15,22%
łączna kwota dochodów z tytułu działalności gospodarczej	193 468 31,72	215 218 452,34	246 003 319,12	52 534 999,40	27,15%
łączna kwota zaliczki na podatek z tytułu działalności gospodarczej	29 705 169,00	33 813 984,00	38 600 002,00	8 894 833	29,94%
łączna kwota straty na działalności gospodarczej	7 018 525,06	11 285 262,36	7 596 681,19	578 156,13	-8,24%

Obszar: Aktywność ekonomiczna mieszkańców i podmiotów prawnych

Podobszar: Aktywność ekonomiczna osób prawnych

Wskaźniki	2016	2017	2018	Różnica	Dyna mika
łączna liczba podmiotów posiadających osobowość prawną	403	408	396	-7	-1,74%
łączna kwota przychodów (niezależnie z jakiego tytułu) - osoby prawne	1 336 463 867,06	1 431 004 481,48	1 576 739 504,61	240 275 637,55	17,98%
łączna kwota dochodów (podstawa do opodatkowania) - osoby prawne	92 375 167,00	97 132 737,00	131 503 251,00	39 128 084	42,36%
łączna kwota podatku należnego - osoby prawne	17 551 283,00	18 000 227,00	24 615 247,00	7 063 964,00	40,25%
łączna kwota wykazanej straty (niezależnie z jakiego tytułu) - osoby prawne	6 694 129,15	8 471 358,56	7 150 077,49	455 948,34	6,81%

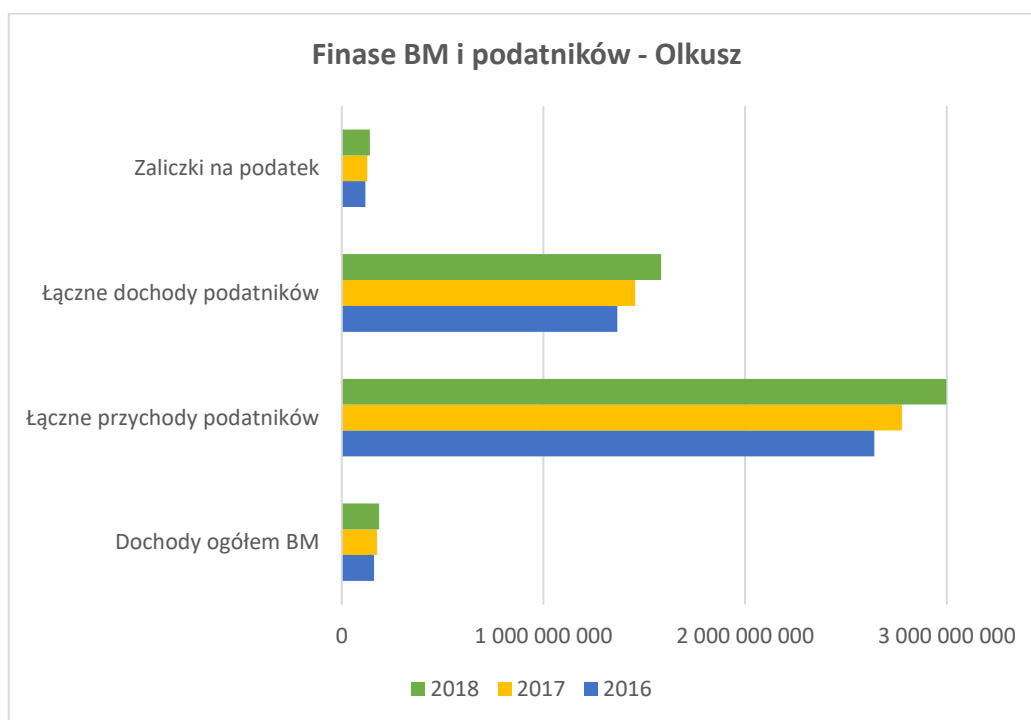
Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Obszar: Aktywność ekonomiczna mieszkańców i podmiotów prawnych

Podobszar: Mieszkańcy osiągający dochody z różnych form aktywności

Wskaźniki	2016	2017	2018	Różnica	Dynamika
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu stosunku pracy	48,94%	50,11%	50,63%	527	3,03%
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu emerytury i renty	19,55%	19,28%	18,38%	-440	-6,34%
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu działalności gospodarczej	6,96%	7,09%	7,17%	66	2,67%
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu umów zlecenia i dzieło	13,65%	13,20%	13,64%	2	0,54%
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu najmu i dzierżawy	0,37%	0,36%	0,36%	-5	-3,79%
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu praw autorskich	1,25%	1,26%	1,26%	2	0,45%
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu odpłatnego zbycia rzeczy	0,03%	0,02%	0,03%	1	11,11%
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu działalności nierejestrowanej	0,00%	0,00%	0,03%	10	BD
Liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu innych źródeł	9,26%	8,68%	8,50%	-281	-8,55%

Poglądowo, na wykresie poniżej przedstawiono dane dotyczące finansów miasta Olkusz oraz jego mieszkańców.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

2.3. Analiza SWOT dla m. Olkusz na podstawie danych i wskaźników z Monitora Miast.

Poddane analizie eksperckiej wybrane z Monitora Miast wskaźniki dla miasta Olkusz pozwoliły wskazać czynniki o największym znaczeniu i sile oddziaływania rozumianej jako największe wyzwania w najbliższej dekadzie z którymi miasto będzie musiało się borykać lub będzie miało szansę wykorzystać je do zmiany swojej polityki. Zestaw tych czynników jest powiązany z czynnikami wskazywanymi przez ekspertów w innych badaniach, np. przeprowadzonych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Olkusz

Do **mocnych stron** Olkusza wynikających z analizy wskaźników z Monitora Miast można zaliczyć:

- Aktywność ekonomiczna w wieku emerytalnym wskazuje na rezerwy potencjału na lokalnym rynku pracy
- Stały wzrost ilości osób w wieku emerytalnym pozostający na rynku pracy mimo osiągnięcia prawa do świadczeń.
- Wzrost dochodów z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej
- Najwyższa dynamika dochodów z działalności gospodarczej

Wśród **słabych stron** miasta, na którą należy pilnie zwrócić uwagę można wymienić:

- Malejącą liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- Malejącą liczbę ludności w wieku produkcyjnym
- Spadek liczby mieszkańców
- Niewielki przyrost podatników uzyskujących dochody z tytułu działalności gospodarczej
- Zmniejszająca się liczba osób podmiotów posiadających osobowość prawną przy b. dużej dynamice dochodów

Najważniejsze czynniki oceniane jako **szanse dla rozwoju** wynikające z analizy wskaźników z Monitora Miast to:

- Możliwość utrzymania na rynku pracy osób w wieku przedemerytalnym i zachęcenia ich do pozostania aktywnymi zawodowo po osiągnięciu wieku emerytalnego,
- Możliwość aktywizacji osób biernych zawodowo w wieku poprodukcyjnym na rynku pracy
- Możliwość zwiększenia liczby osób prowadzących działalność gospodarczą poprzez umiejętną promocję, wsparcie i edukację młodzieży.

Do najważniejszych **zagrożeń dla rozwoju** społeczno-gospodarczego Olkusza, korespondujących ze wskaźnikami z Monitora Miast można zaliczyć:

- Utrzymanie się trendu zmniejszania się liczby mieszkańców miasta w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego i migracji.
- Wzrost obciążenia społecznego – zwiększenie liczby mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców wieku produkcyjnym.
- Ucieczka młodych mieszkańców do innych miast w poszukiwaniu lepszych możliwości edukacyjnych i lepszych warunków do pracy i życia.
- Zmniejszająca się liczba osób zakładających i prowadzących działalność gospodarczą.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

2.4. Wnioski i rekomendacje eksperckie po analizie m. Starogard Gdański z wykorzystaniem narzędzia Monitor Miast.

Uzyskane z Monitora Miast informacje i przeprowadzona na ich podstawie analiza SWOT pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków i zaleceń dla władz samorządowych Olkusza. Te wnioski i rekomendacje będą uwzględnione przy formułowaniu celów głównych i szczegółowych Planu Operacyjnego Rozwoju Firm Rodzinnych dla miasta.

- 1) Konieczność edukacji młodych ludzi w celu podejmowania przez nich decyzji wiążących swoją przyszłość z prowadzeniem własnej firmy.
- 2) Uruchamianie zachęt, programów skierowanych do osób w wieku przedemerytalnym mających na celu pozostanie na rynku pracy mimo nabycia w niedługim okresie uprawnień.
- 3) Uruchamianie działań i zachęt skierowanych do osób w wieku emerytalnym którzy są aktywni na rynku pracy.
- 4) Uruchamianie programów aktywizujących mieszkańców poprzez zapewnienie dostępności do mieszkań komunalnych dla osób pracujących w lokalnych przedsiębiorstwach, w celu uniknięcia tsunami związanej z brakiem rąk do pracy w najbliższej dekadzie.

2. Wyniki badań ankietowych i ich ocena

W uzupełnieniu do analizy społeczno-gospodarczej Gminy miejsko-wiejskiej Olkusz, wykonanej na podstawie dostępnych danych statystycznych i opisowych, zespół specjalistów ZMP opracowujący LPORFR, przeprowadził kilka uzupełniających badań ankietowych:

- sondaż przedsiębiorstw rodzinnych działających na terenie Gminy Olkusz pod kątem ich stanu i potrzeb,
- badanie uczniów,
- sondaż przedsiębiorstw rodzinnych pod kątem opracowania analizy SWOT (opisana w punkcie 3.)

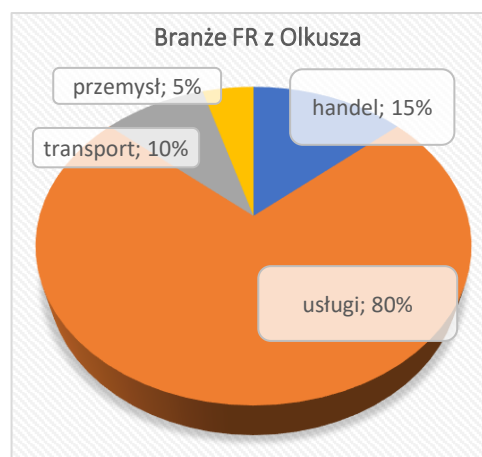
2.1. Sondaż przedsiębiorstw rodzinnych

W badaniu wzięło udział 20 przedsiębiorców działających na terenie Gminy Olkusz. Ankiety i wyniki badań zawiera załącznik nr. 1.

Charakterystyka biznesowa firm

Wśród respondentów - firm rodzinnych działających w Gminie miejsko-wiejskiej Olkusz zdecydowanie przeważają mikro-przedsiębiorstwa – 3/4 wskazań. Pozostali respondenci to przedsiębiorstwa małe. Średni i duzi nie odpowiedzieli na ankietę.

Olkuskie FR biorące udział w ankiecie działają przede wszystkim w branży usługowej (80%). Pozostałe branże to handel (15%), Transport (10%) oraz przemysł - jedna firma (suma przekracza 100% ze względu na reprezentowanie kilku branż przez jedna firmę)

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Podstawowym rynkiem pod względem geograficznym jest rynek krajowy (90%), przy czym ogranicza się on głównie do rynku lokalnego (40%) i regionalnego (25%). Na rynku międzynarodowym działa tylko 10% ankietowanych FR.

Podobny rozkład ma lokalizacja konkurencji dla badanych firm rodzinnych: 55% ma konkurentów w mieście a 45% na pozostałym obszarze kraju. Konkurentów za granicą nie wskazała żadna firma.

Większość firm (70%) ma niewielki udział w rynku lokalnym, a znaczny tylko 1/5. Żadna z firm nie posiada pozycji dominującej na rynku.

W ostatnim roku FR generalnie nie zwiększały zatrudnienia - tylko 20% podało, że tak i to w większości o 1-2 osoby.

Charakterystyka biznesowa badanych firm rodzinnych pokrywa się z charakterystyką Olkuskich przedsiębiorstw przedstawioną w Rozdz. I - diagnozie społeczno-gospodarczej, wykonanej na bazie dostępnych danych GUS.

Charakterystyka rodzinna firm

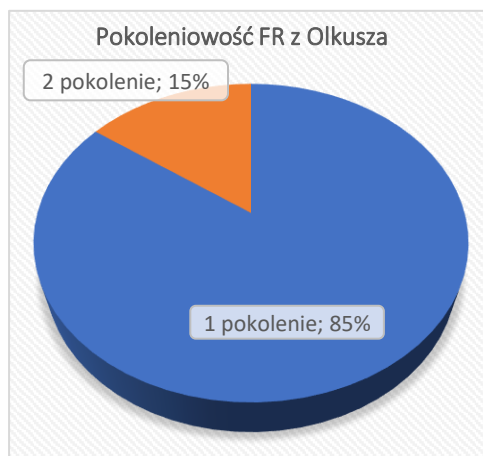
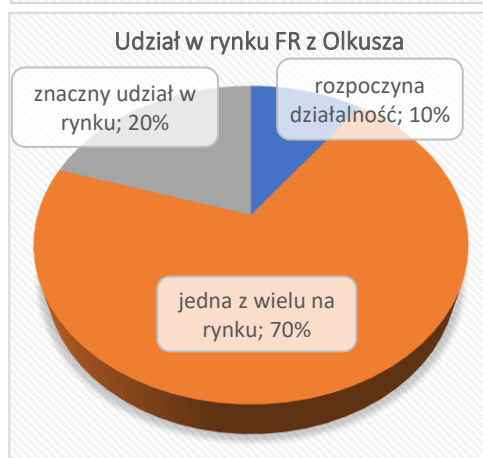
W Olkuzs, wśród ankietowanych firm nie ma firm „z tradycjami” – przeważająca większość to firmy pierwszo-pokoleniowe (85%) a pozostałe – drugo-pokoleniowe. Dominująca większość firm (90%) nie ma obecnie formalnego planu sukcesji i wg ankietowanych (aż 85% wskazań) nawet odpowiednie szkolenie nie wpłynęłoby znacząco na tą sytuację.

Ankietowane firmy zatrudniają najczęściej od jednego do dwóch członków rodziny (łącznie 80% wskazań), część troje a jedna pięcioro.

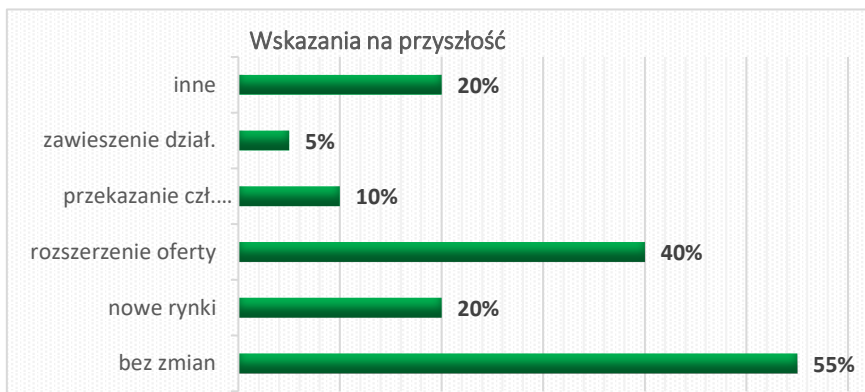
Wskazania na przyszłość

Ponad połowa ankietowanych firm nie zamierza nic zmieniać w prowadzonym przez siebie biznesie. Część firm planuje jednak wzrost biznesu poprzez rozszerzenie oferty (40%) lub poprzez wejście na nowe rynki (20%). Tylko 2 firmy planują przekazać prowadzenie biznesu następcom z rodziny i tylko jedna z ankietowanych firm planuje likwidację działalności.

Firmy miały możliwość wielokrotnego wyboru, więc wskazania nie sumują się do 100%.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Aktywność lokalna firm

Aktywność pozabiznesowa firm rodzinnych w Olkusz nie jest zbyt widoczna. Uczestnicy ankiety nie dostrzegają korzyści wynikających z zrzeszania się w lokalnych organizacjach przedsiębiorców bo tylko 15% z nich jest członkami takich organizacji i tylko 30% aktywnie uczestniczy a lokalnych inicjatywach tych organizacji.

Mała jest też aktywność społeczna ankietowanych firm w mieście. Tylko 40% potwierdza takie działania i 30% wspiera finansowo inicjatywy społeczne lub bierze udział w takich inicjatywach.

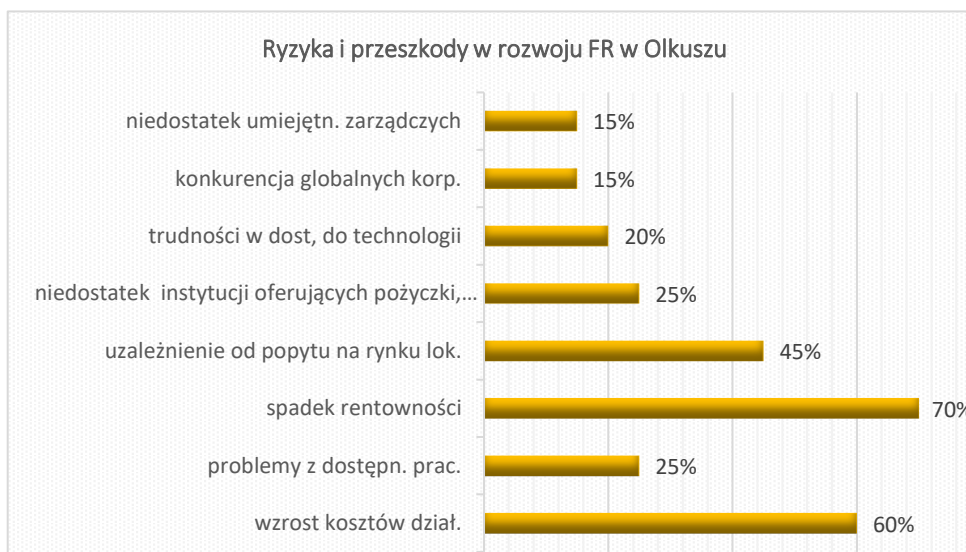
Ocena ryzyk i zagrożeń w działalności firm

Firmy rodzinne działające na terenie Gminy podały dość duży wachlarz ryzyk i zagrożeń w ich obecnej działalności. Wśród najliczniej wskazanych można wyróżnić:

- spadek rentowności związany z innymi czynnikami (np. popyt) – 50% wskazań,
- wzrost kosztów działalności (energia, praca, czynsz) – 60% wskazań,
- uzależnienie od ograniczonego popytu na lokalnym rynku – 45% wskazań,
- niedostatek instytucji pożyczkowych, dostarczaj. kapitał – 25% wskazań
- trudności w dostępie do nowych technologii – 25% wskazań

Niski procent wskazań (20%) dotyczył ryzyka związanego z dostępnością pracowników na lokalnym rynku – wynika to z wyższego niż średnie w kraju bezrobocia w Olkusz.

Firmy miały możliwość wielokrotnego wyboru, więc wskazania nie sumują się do 100%.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Oczekiwane wsparcie doradcze i szkoleniowe od LCK (odpowiedzi „bardzo przydatne” i „przydatne”)

Firmy rodzinne działające na terenie Gminy Olkusz nie wyrażają dużego zainteresowania doradztwem i szkoleniami organizowanymi przez Lokalne Centrum Kompetencji – aż ¼ z nich nie była w ogóle tym zainteresowana.

Firmy zainteresowane szkoleniami lub doradztwem organizowanym przez LCK wymieniły głównie następujące tematy:

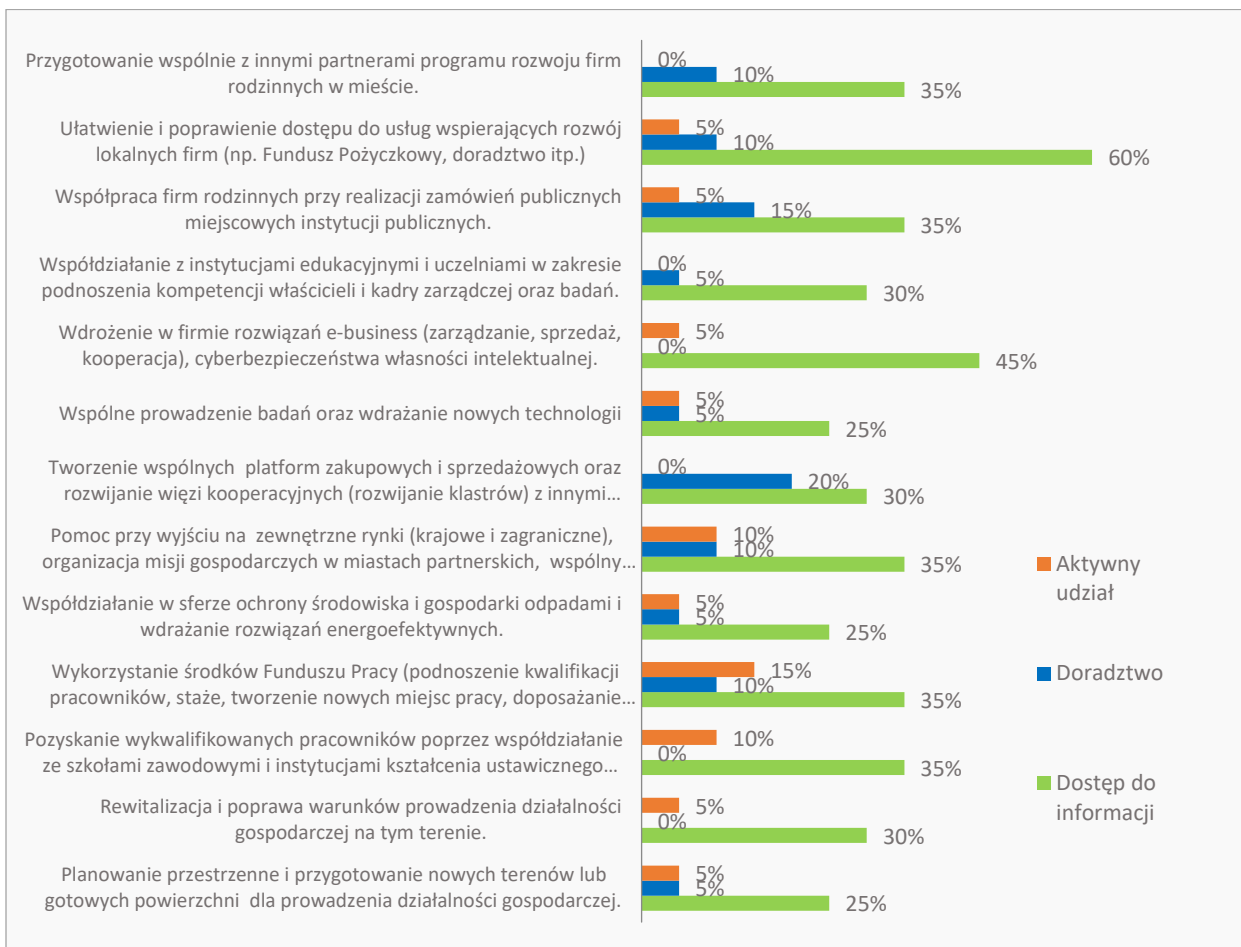
- Identyfikacja i ocena ryzyka oraz przygotowywanie planów odpowiedzi na zagrożenia dla działalności firm rodzinnych – 45% wskazań,
- Techniki prowadzenia firmy rodzinnej – 45%.
- Wzmacnianie trwałości i konkurencyjności firmy rodzinnej – 40% wskazań,
- Wsparcie doradcę procesów sukcesyjnych – 35%
- Sposoby pomiaru zysku ekonomicznego i budowa strategii inwestycyjnych rodziny przedsiębiorców – 30%.

Współpraca z lokalnymi instytucjami publicznymi

Współpraca z lokalnymi instytucjami publicznymi badana była w kilku aspektach: aktywnego udziału, doradztwa i dostępu do informacji. Główne obszary współpracy, którymi byłyby zainteresowane firmy rodzinne z Olkuszu to:

- Ułatwienie i poprawienie dostępu do usług wspierających rozwój lokalnych firm (np. Fundusz Pożyczkowy, doradztwo itp.) – 60% chciałoby mieć dostęp do informacji, 10% do doradztwa i 5% aktywnie uczestniczyć w takich działaniach.
- Wykorzystanie środków Funduszu Pracy (podnoszenie kwalifikacji pracowników, staże, tworzenie nowych miejsc pracy, doposażanie nowych stanowisk pracy) – 35% chciałoby mieć dostęp do informacji, 10% do doradztwa i 15% aktywnie uczestniczyć w takich działaniach.
- Pomoc przy wyjściu na zewnętrzne rynki (krajowe i zagraniczne), organizacja misji gospodarczych w miastach partnerskich, wspólny udział w targach i innych działaniach promocyjnych – 35% chciałoby mieć dostęp do informacji, 10% do doradztwa i 10% aktywnie uczestniczyć w takich działaniach.
- Tworzenie wspólnych platform zakupowych i sprzedażowych oraz rozwijanie więzi kooperacyjnych (rozwijanie klastrów) z innymi lokalnymi firmami – 35% chciałoby mieć dostęp do informacji, 20% do doradztwa.
- Wdrożenie w firmie rozwiązań e-business (zarządzanie, sprzedaż, kooperacja), cyberbezpieczeństwa własności intelektualnej – 45% chciałoby mieć dostęp do informacji, i 5% aktywnie uczestniczyć w takich działaniach.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

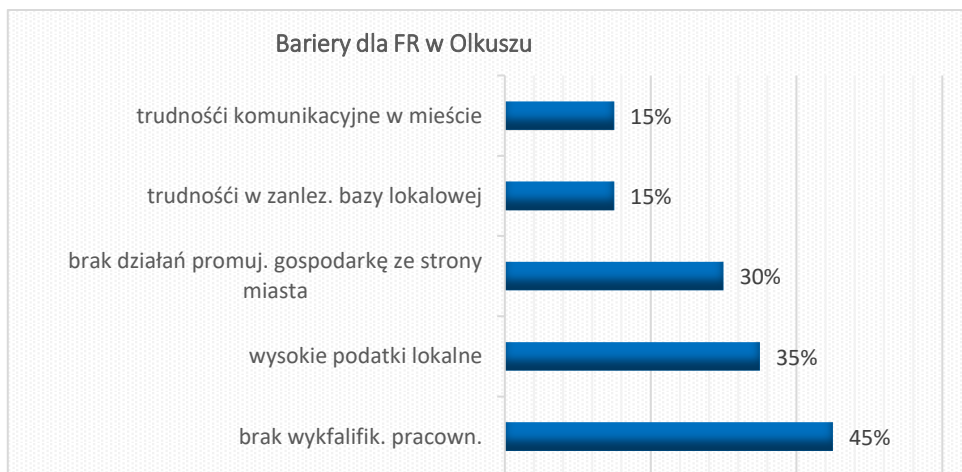

Ocena miasta jako miejsca do prowadzenia biznesu

Ankietowane firmy rodzinne z Olkusza są równo podzielone co do opinii, czy Olkusz jest dobrym miejscem do prowadzenia biznesu, czy nie (po 50% wskazań).

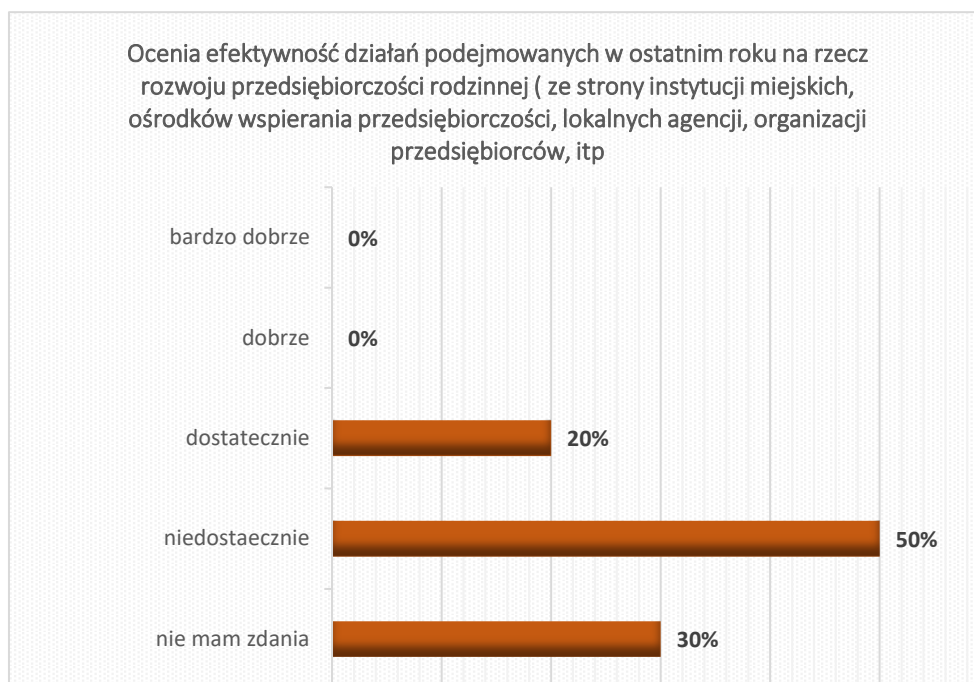
Za najważniejsze bariery do prowadzenia działalności w mieście uznali:

- Brak wykwalifikowanych pracowników – 45%
- Wysokie podatki lokalne – 35%
- Brak działań promujących gospodarkę ze strony miasta – 30%

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Niestety ankietowani nie oceniają dobrze działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości podejmowanych ze strony miasta, instytucji miejskich czy innych instytucji okołobiznesowych - nie było żadne oceny dobrej lub bardzo dobrej.

PODSUMOWANIE

Struktura przedsiębiorców prowadzących firmy rodzinne w Olkuszu jest typowa, taka jak w innych miastach Polski: przeważają mikroprzedsiębiorstwa które działają głównie na rynku lokalnym i regionalnym, a dominujące branże to usługi i handel. Firmy rodzinne ze Olkusza nie mają ambitnych planów rozwojowych – ponad połowa chce utrzymać status quo w swojej działalności, a niewiele z nich planuje rozszerzyć swoją ofertę czy wejść na nowe rynki. Dostrzegają też wiele ryzyk i barier dla swojego rozwoju, w szczególności spadek rentowności (konkurencja?) czy wzrost kosztów działalności. Mniej ważny jest brak pracowników na lokalnym rynku pracy, co związane jest z wyższym niż średnia krajowa bezrobociem w mieście. Nie najlepiej oceniają współpracę z lokalnymi instytucjami otoczenia biznesu i władzami samorządowymi w Olkuszu i nie bardzo są zainteresowani wsparciem doradczym i informacyjnym z tej strony. Jeżeli już wyrażają zainteresowanie tymi formami wsparcia to w zakresie ułatwienia im i poprawienia dostępu do usług wspierających rozwój firm lokalnych jak np. wykorzystywanie fundusz pożyczkowych czy środków z Funduszu Pracy na podnoszenie kwalifikacji pracowników, staże, tworzenie nowych miejsc pracy, doposażanie nowych stanowisk pracy. Istotna jest też dla nich pomoc przy wyjściu na zewnętrzne rynki (krajowe i zagraniczne).

Firmy biorące udział w ankiecie mają podzielone zdanie co do tego, czy Olkusz jest dobrym/złym miejscem do prowadzenia biznesu. Wśród mankamentów wymieniają przede wszystkim brak wykwalifikowanych pracowników, wysokie podatki lokalne i brak działań ze strony miasta promujących gospodarkę.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

2.2. Badanie uczniów

Celem badania było:

- poznanie planów edukacyjnych i zawodowych młodzieży szkół ponadgimnazjalnych,
- rozpoznanie w jakim stopniu młodzi ludzie identyfikują przedsiębiorczość, w tym przedsiębiorczość rodzinną oraz produkty i usługi lokalne w mieście,
- ocena miasta w opinii młodzieży jako miejsca do życia i planowania kariery zawodowej.

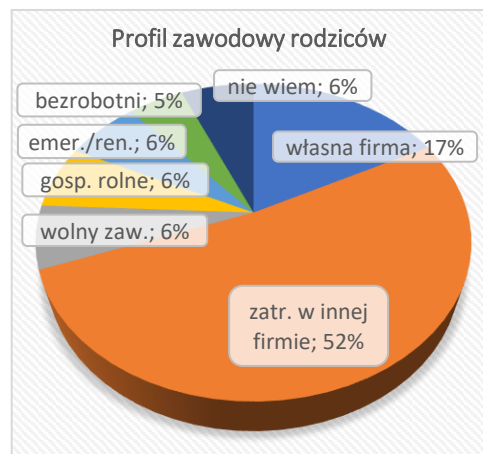
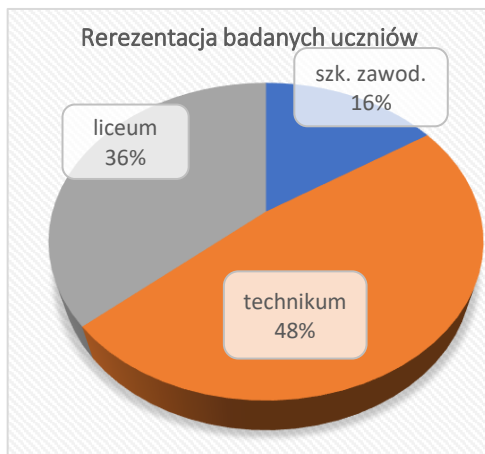
W badaniach wzięto udział 149 uczniów ale nie wszyscy odpowiedzieli na każde pytanie. Do wyliczenia udziału procentowego wskazań wzięto liczbę udzielonych odpowiedzi indywidualnie z każdego pytania. Ankiety i wyniki badań zawiera załącznik nr. 2.

Profil ankietowanych uczniów

Ankieta przeprowadzona była wśród uczniów z ostatnich klas szkół średnich branżowych i licealnych zlokalizowanych w Olkusz, z czego:

- 49% stanowiły dziewczęta, 51% chłopcy,
- 28% stanowili uczniowie mieszkający w Olkusz, a 72% poza miastem.

Najwięcej rodziców ankietowanych uczniów (52%) jest pracownikiem zatrudnionym w innej firmie, 17% prowadzi własną firmę. Po 6% wykonuje wolny zawód, prowadzi gospodarstwo rolne, czy jest emerytem/rencistą. Jako bezrobotnych wskazało swoich rodziców również 6% uczniów. Wśród rodziców ankietowanych uczniów niewiele nad innymi przeważają osoby z wykształceniem średnim - 29%. Wykształcenie zawodowe rodziców deklaruje 23% uczniów, wyższe – 21% a podstawowe tylko 5%.

Edukacja zawodowa

Uczniowie objęci badaniem planują już swoją przyszłość zawodową - odpowiedzi „raczej tak” lub „zdecydowanie tak” udzieliło 76% badanych a 62% ma sprecyzowane plany dalszej edukacji zawodowej.

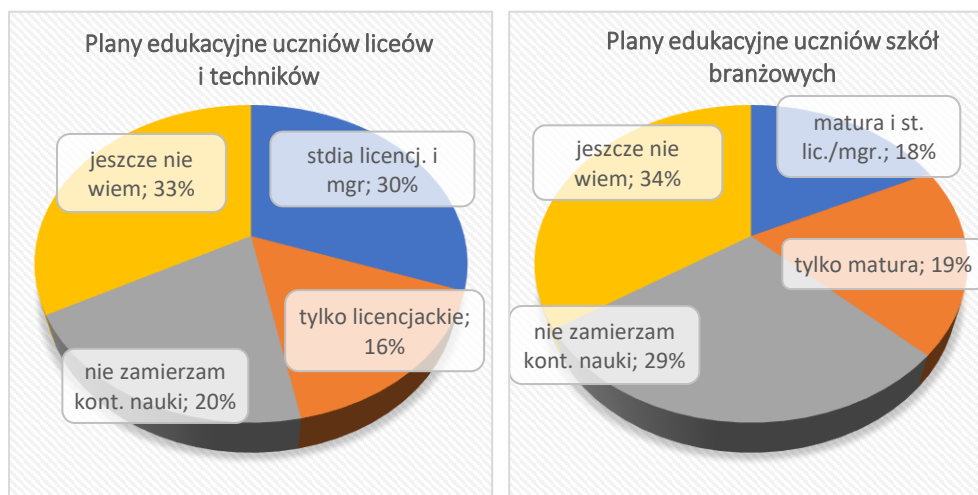
Wśród uczniów liceów i techników prawie połowa (46%) zamierza kontynuować naukę co najmniej na studiach licencjackich. Nie zamierza kontynuować nauki i pójść do pracy zamierza 20% uczniów. Po zakończeniu nauki w szkole branżowej I kontynuować naukę w szkole II stopnia, zdać maturę

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

i rozpocząć studia (licencjackie/magisterskie) zamierza tylko 18% uczniów a kontynuować naukę i tylko zdać maturę - 19%.

Według 66 % uczniów szkoła przygotowuje dobrze do startu w życie zawodowe i pozwala nabyć praktyczne umiejętności przydatne w wymarzonej pracy.

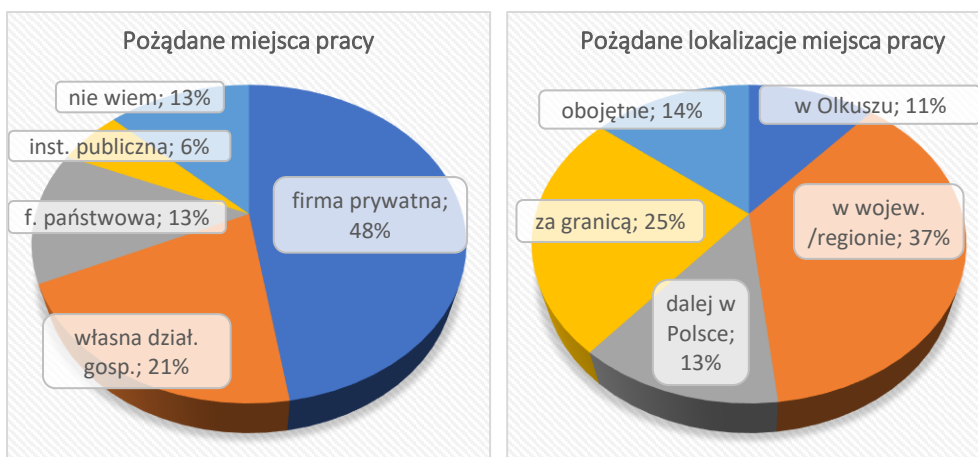
Planując edukację i rozwój zawodowy najczęściej, bo 2/3 uczniów, korzysta głównie z rady rodziny. Informacjami z mediów i Internetu, radami kolegów i przyjaciół kieruje się 45% a wyłącznie swoimi przemyśleniami kieruje się 24%. Niewielu uczniów bierze pod uwagę rady doradców zawodowych (16%) lub nauczycieli (13%).

Oczekiwania uczniów związane z pracą

Wśród badanych uczniów duży odsetek ma już pewne doświadczenia związane z pracą - 70% podjęło pracę za którą otrzymało wynagrodzenie, ale praca najczęściej miała charakter dorywczy lub w niepełnym wymiarze godzin (77% wskazań).

Uczniowie uważają, że najlepsze warunki młodym ludziom zapewniają firmy prywatne (48% wskazań) przy czym własne już niekoniecznie (21% wskazań). Niższą ocenę wśród uczniów mają firmy państwowe (13% wskazań) a najniższą - instytucje publiczne (6% wskazań). Uczniowie raczej nie chcieliby pracować w Olkuszu – tylko 11% ma na to ochotę. Generalnie chcieliby pracować w Polsce ale poza miastem (50%) a 25% za granicą. Najwięcej badanych, choć nie wyraża większość, chciałoby pracować w dużej firmie (29%) lub założyć własną firmę (28%). Dla 13% nie ma znaczenia gdzie podjęliby pracę.

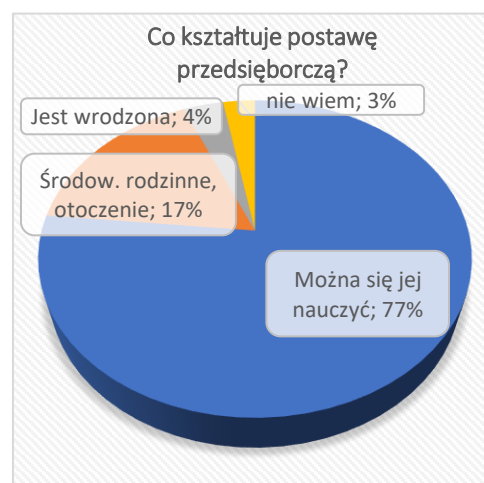
Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Przedsiębiorczość

Określając osobę charakteryzującą się postawą przedsiębiorczą 46% uczniów uważa, że taka osoba potrafi sobie poradzić w każdej sytuacji a 26% uważa, że taka osoba potrafi wykorzystać zdobywaną wiedzę i doświadczenie do zbudowania własnego potencjału. Tylko 4% uważa, że taka osoba to ktoś, kto dąży do uzyskania wielkiej fortuny.

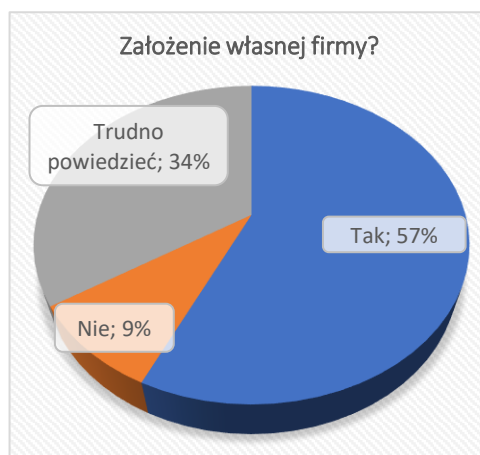
Uczniowie uważają, że postawa przedsiębiorcza nie jest talentem wrodzonym (tylko 4% wskazań na tak) i że można nauczyć się postawy przedsiębiorczej (77% pozytywnych wskazań) lub może ona być ukształtowana w środowisku, w którym się wychowuje, np. w rodzinie z tradycjami przedsiębiorczymi (17% wskazań).

Tylko połowa ankietowanych uczniów (51%) uważa, że postawa przedsiębiorcza jest istotna w całym życiu człowieka, nawet jeżeli nie planuje się prowadzić własnej firmy. Tylko nieco ponad 1% uważa, że cecha ta nie jest istotna a 6% nie ma w wyrobionego poglądu na ten temat

Predyspozycje zawodowe

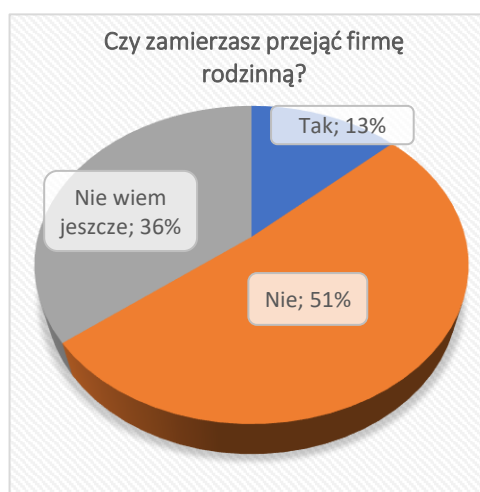
Badani uczniowie uczestniczą już w różnych inicjatywach lokalnych jako wolontariusz lub współorganizator lecz raczej sporadycznie niż regularnie (44% do 14% wskazań). Nabyte już lub nabywane umiejętności umożliwiające start zawodowy wysoko lub bardzo wysoko ocenia 40% uczniów, przeciętnie 48% a nisko lub bardzo nisko tylko 10%.

Wśród ankietowanych uczniów jest widoczne stosunkowo duże zainteresowanie samodzielną działalnością gospodarczą. Możliwość założenia przez siebie własnej firmy widzi 57% uczniów i tylko 9% nie, przy czym 51% uważa, że ma predyspozycje do tego, aby pracować na własny rachunek a 38% stwierdza, że posiada już odpowiednią wiedzę.

Firmy rodzinne

Ogólna znajomość firm rodzinnych w Olkuszu i przedmiotu ich działalności nie jest wysoka - tylko 13% uczniów z Olkusza zna firmy rodzinne w mieście. Wg. ankietowanych uczniów są to głównie firmy prowadzące działalność usługową i handlową.

37% uczniów wskazało, że ich najbliższa rodzina prowadzi własną firmę. Firmy rodzinne w mieście nie są postrzegane jako dość atrakcyjni pracodawcy (24% wskazań) ale część uczniów (37%) pracowała już w takiej firmie i jednocześnie dobrze lub bardzo dobrze ocenia to doświadczenie (40%). Połowa z nich (51%) interesując się sprawami firmy rodzinnej.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

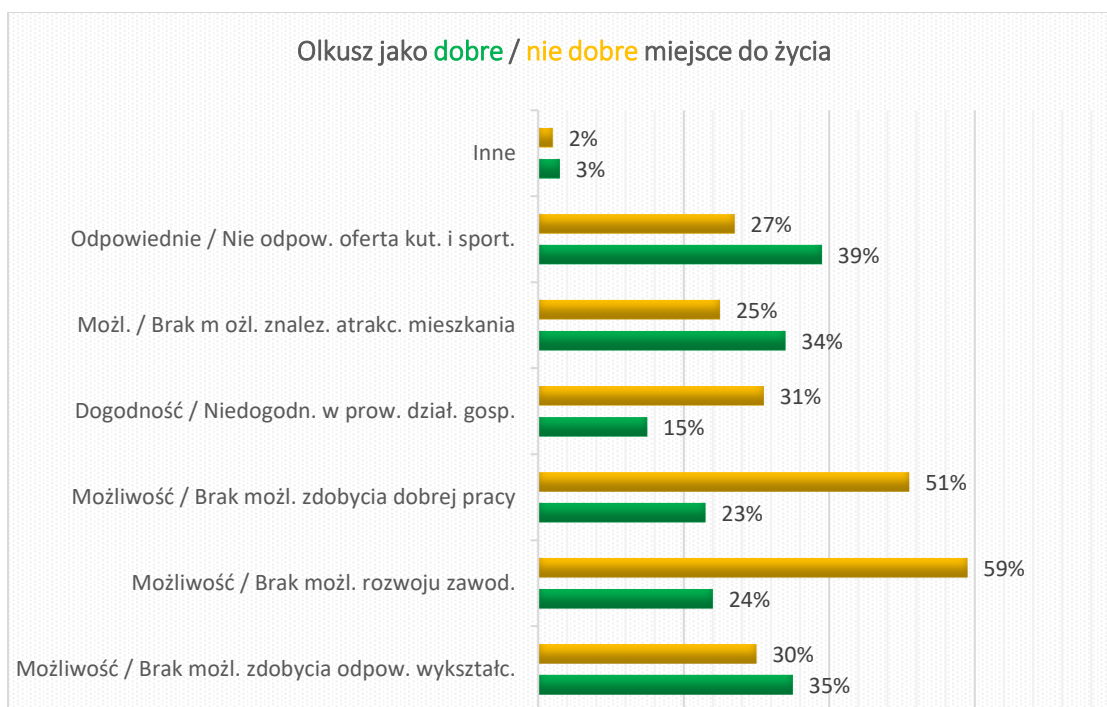
Myśląc o własnej działalności uczniowie raczej nie zamierzają prowadzić jej w już istniejącej firmie rodzinnej – 13% na tak. Wśród uczniów, których rodziny prowadzą firmę rodzinną ponad połowa (57%) uważa, że rodzina nie oczekuje podjęcia przez nich pracy w firmie rodzinnej, a że tak – tylko 14%. I tylko 13% uczniów zamierza pracować w firmie rodzinnej (59% zdecydowanie nie) i tylko 13% przymierza się do przejęcia firmy rodzinnej w przyszłości.

Ocena miasta jako miejsca życia i prowadzenia biznesu

Większość ankietowanych uczniów (61%) uważa, że Olkusz nie jest dobrym miastem do życia. Negatywnych wskazań czynników związanych z rozwojem zawodowym czy znalezieniem dobrej pracy było więcej niż wskazań pozytywnych.

Wśród czynników negatywnych przeważają czynniki związane z pracą i rozwojem zawodowym i osobistym, tj. brak możliwości dalszego rozwoju zawodowego (59% wskazań), trudności w znalezieniu dobrze płatnej pracy (51%), niedogodności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (31%) i trudności z uzyskaniem odpowiedniego wykształcenia (30%).

Wśród cech wyróżniających Olkusz jako dobre miejsce do przyszłego życia przeważają cechy socjalne: oferta kulturalna i sportowa (39%), możliwość zdobycia odpowiedniego wykształcenia (35%), możliwość znalezienia atrakcyjnego miejsca do mieszkania (34%).

PODSUMOWANIE

Młodzież z Olkuskich szkół poważnie myśli o swojej przyszłości zawodowej i traktuje własny biznes jako atrakcyjny pomysł. Wg ankietowanych powinna to być raczej własna, nowa firma niż przejmowanie istniejącej firmy rodzinnej. Jeśli nie własna firma to zatrudnienie w sektorze prywatnym - firmy prywatne są zdecydowanie atrakcyjniejszym miejscem pracy niż sektor publiczny.

Optymistyczna samoocena własnych predyspozycji połączona potrzebą nabycia większej wiedzy dot. prowadzenia własnej firmy połączona jest z przekonaniem o możliwości nauczania się przedsiębiorczości, której przydatność jest wysoko oceniana.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Około 2/3 uczniów ma bezpośredni kontakt z firmą rodzinną a połowa z nich interesuje się jej działalnością. Nie mniej generalnie u Olkuskiej młodzieży jest bardzo mała znajomość lokalnych firm rodzinnych i zagadnień związanych z prowadzeniem rodzinnego biznesu. Nie przeszkadzało to jednak pozytywnej ocenie (przeświadczeniu), że firmy rodzinne są dość dobrym miejscem pracy.

Większość ankietowanych uczniów uważa, że Olkusz nie jest dobrym miastem do życia. O atrakcyjności Olkusza decydują przede wszystkim walory socjalne i edukacyjne natomiast przeważające negatywne oceny wynikają głównie z przekonania o braku atrakcyjnych miejsc pracy czy braku możliwości rozwoju zawodowego.

3. Analiza SWOT

3.1. Cel i opis badania

W przeprowadzonym w marcu 2020 r. sondażu przedsiębiorców z firm rodzinnych w Olkuszu, którego celem było opracowania analizy SWOT dla miasta z punktu widzenia funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorczości rodzinnej w mieście, udział wzięło 20 przedsiębiorców. Ankieta polegała na udzieleniu odpowiedzi na 9 pytań z 4 grup czynników wewnętrznych (potencjały i problemy czyli mocne i słabe strony miasta) i czynników zewnętrznych (szanse i zagrożenia dla miasta) oceniając je w skali od 1 (najmniej ważny) do 5 (najważniejszy).

3.2. Macierz SWOT dla Gminy miejskiej Olkusz

Zebrane odpowiedzi pozwoliły na wyselekcjonowanie po 6 czynników z każdej grupy, najczęściej wskazywanych i o największym znaczeniu wg respondentów ankiety SWOT – siły oddziaływania rozumianej jako iloczyn średniej wartości danego wskazania i ilości wskazań. Zestaw tych czynników jest podobny do czynników wskazywanych w innych badaniach, np. przeprowadzonych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Olkusz na lata 2014-2022.

Mocne i Słabe Strony oraz Szanse i Zagrożenia ustalone na podstawie ankiety przeprowadzanej w 2019 r pod kątem funkcjonowania i rozwoju firm rodzinnych prezentuje tabela 10.

Tab. 10. Tabela SWOT dla miasta Olkusz w aspekcie rozwoju przedsiębiorczości FR

Mocne strony		Ilość wskazań	Wart. śr.	Siła oddziaływ.
S1	poziom i styl życia społeczności lokalnej (zasobność ekonomiczna, wzrastający popyt konsumpcyjny, nastawienie bio/eko ...)	16	2,9	47
S2	infrastruktura techniczna (drogi, infrastr. kolejowa, sieć el-en, sieć wod-kan, sieć gazowa, dostęp do sieci informatycznej ...)	18	2,6	47
S3	specyfika gminy (walory turystyczne, walory historyczno-kulturowe wspier. rzemiosło, tradycje związane z przedsiębiorczością ...)	14	2,9	41
S4	polityka gospodarcza samorządu lokalnego (ulątwienia podatkowe, udostępnianie terenów, wsparcie szkoleniowe i doradcze, opracowane plany rozwojowe ...)	12	2,4	29
S5	zasoby osobowe (dostępność pracowników, ich kwalifikacje, etos pracy, poziom przedsiębiorczości)	10	2,6	26

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

S6	wsparcie instytucji otoczenia biznesu (oddziały izb gosp., cech rzemiosł, klub biznesu ...)	11	2,4	26
Sumaryczna siła mocnych stron				216

Słabe strony		Ilość wskazań	Wart. śr.	Siła oddziaływ.
W1	małe wsparcie instytucji otoczenia biznesu (brak takich instytucji, ich mała aktywność, niedostosowanie do potrzeb przedsiębiorców, brak informacji o wsparciu ...)	16	3,5	56
W2	polityka gospodarcza samorządu lokalnego (brak ułatwień podatkowych, brak terenów, słabe wsparcie szkoleniowe i doradcze, brak planów rozwojowych ...)	16	3,3	53
W3	zasoby osobowe (mała dostępność pracowników, niskie kwalifikacje, brak etosu pracy, niski poziom przedsiębiorczości ...)	13	3,7	48
W4	szkolnictwo przygotowujące kwalifikowane kadry/pracowników (niewystarcz. ilość szk. średnich i zawodowych, brak szkoły/oddziałów szkół wyższych, brak ośrodków kształcenia ustaw. ...)	15	3,1	46
W5	poziom i styl życia społeczności lokalnej (niska zasobność ekonomiczna, mały popyt konsumpcyjny, mały popyt na dobra/usługi poza konsumpcyjne ...)	11	3,3	36
W6	dostęp do pomocy finansowej (brak instytucji ofer. środków pomocowe krajowe lub UE, mało/brak oddziałów banków ofer. kredyty dla przedsiębiorców ...)	10	3,2	32
Sumaryczna siła słabych stron				271

Szansy		Ilość wskazań	Wart. śr.	Siła oddziaływ.
O1	dostęp do technologii IT/cyfryzacja (wykorzystanie technol. cyfr./komputerów w produkcji/usługach, rozwój e-handlu, automatyzacja procesów, wykorzystanie urz. mobilnych, Internet Rzeczy ...)	15	3,5	53
O3	wzrost poziomu i stylu życia społeczności lokalnej (wzrost zasobności, nastawienie proekologiczne, wzrost popytu na dobra/usł. poza konsumpcyjne ...)	16	3,2	51
O4	rozwój infrastruktury technicznej (budowa dróg, rozwój infrastr. kolejowej, sieci el-en, sieci wod-kan, sieci gazowej, sieci informatycznej ...)	15	2,9	44
O2	położenie geograficzne (względem szlaków komunik., walory środowiska naturalnego, lokaliz. w rejonie rozwiniętym gosp. ...)	16	2,6	42
O5	współpraca międzyregionalna i międzynarodowa (wymiana doświadczeń z innymi miastami, misje gospodarcze, staże pracown. ...)	14	2,5	35
O6	rozwój szkolnictwa i poziomu edukacji (wzrost liczby szkół, dopasowanie oferty eduk. do potrzeb lokalnych ...)	10	3,0	30
Sumaryczna siła szans				255

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Zagrożenia		Ilość wskazań	Wart. śr.	Siła oddziaływ.
T1	odpływ pracowników (ucieczka młodych do dużych miast, odejścia na emeryturę, emigracja ...)	16	4,3	69
T2	niestabilne/niedostosowane/niekorzystne rozwiązania legislacyjne (w zakresie ZUS, w zkar. podatków, branżowe ...)	15	4,2	63
T3	osłabienie gospodarcze w najbl. przyszłości (kurczenie się rynków zbytu, zatory płatnicze, wysokie stopy procentowe ...)	16	3,9	62
T4	wzrost kosztów funkcjonowania (energia/gaz, koszty pracy, czynsze ...)	16	3,8	60
T5	niestabilność polityczna (zmiana rządu, złe stosunki międzynarodowe, ograniczenia kompetencji samorządów ...)	13	3,8	49
T6	niekorzystne zmiany demograficzne (zmniejszenie liczby urodzeń, starzenie się społeczeństwa ...)	12	3,9	47
Sumaryczna siła zagrożeń				350

3.3. Wnioski z analizy SWOT

1. Z perspektywy ankietowanych przedsiębiorców prowadzących firmy rodzinne miasto Olkusz nie ma potencjału i perspektyw w zakresie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej bowiem **słabe strony miasta wyraźnie przeważają nad jego stronami mocnymi a zagrożenie są zdecydowanie większe niż szanse!**
2. Wśród **słabych stron** miasta, na które zwracają uwagę przedsiębiorcy z FR są przede wszystkim: **małe wsparcie instytucji otoczenia biznesu, polityka gospodarcza samorządu lokalnego, zasoby osobowe rynku pracy i szkolnictwo przygotowujące kadry i pracowników.** Na te słabości Olkusza należy zwrócić pilnie uwagę.
3. **Mocne strony** miasta sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości rodzinnej to wg ankietowanych przede wszystkim: **poziom i styl życia społeczności lokalnej, infrastruktura techniczna i specyfika gminy.** Na wysokim miejscu znalazła się też **polityka gospodarcza samorządu lokalnego,** co wskazuje na podzielone zdania w tej kwestii wśród ankietowanych.
4. Za największe **zagrożenie** dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej ankietowani uznali **odpływ pracowników z lokalnego rynku, niestabilne/niedostosowane/niekorzystne rozwiązania legislacyjne dotyczące przedsiębiorczości czy wzrost kosztów funkcjonowania** takich jak energia, gaz, koszty pracy, czynsze itp. Ankietowane wyraźnie obawiają się też osłabienia gospodarczego w najbliższej przyszłości – jest to oczywisty wniosek wynikający z sytuacji gospodarczej związanej z pandemią COVID-19.
5. Jako najważniejsze czynniki z otoczenia oceniane **jako szanse** dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości wskazano aspekty techniczne jak **dostęp do nowoczesnych technologii,** w szczególności IT czy rozwój infrastruktury technicznej. Za istotną szansę rozwojową uznano również **wzrost poziomu życia społeczności lokalnej,** który można było zaobserwować w ostatnich latach koniunktury gospodarczej. dotychczas postępową nastąpił

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

6. Ciekawym spostrzeżeniem z ankiety jest to, że **lokalni przedsiębiorcy nie czują się bardzo zagrożeni przez konkurencję zewnętrzną** (wejścia firm globalnych lub sieciowych, napływ tanich towarów z Azji itp.). Świadczy to o poczuciu własnej wartości przedsiębiorców jak i może świadczyć o lokalnym patriotyzmie klientów/konsumentów.

IV. Program rozwoju przedsiębiorczości firm rodzinnych miasta na lata 2020-2022

1. Cele główne Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Przedsiębiorczości Firm Rodzinnych

Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej Olkusza przeprowadzona na wstępie opracowania, w tym diagnoza przeprowadzona na bazie narzędzia MRL Związku Miast Polskich, została uzupełniona o wyniki badań sondażowych przedsiębiorców, wyniki badań uczniów w Gminie miejskiej Olkusz oraz o analizę SWOT z punktu widzenia przedsiębiorców z firm rodzinnych. Badania te były realizowane wg metodologii opracowanej przez zespół ekspertów Związku Miast Polskich dla potrzeb projektu "Tworzenie systemu sieciowego wsparcia przedsiębiorczości rodzinnej - Lokalne Centra Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych", którego koordynatorem jest IFR a jednym z partnerów Związek Miast Polskich (ZMP). Ankietowanie było realizowane za pomocą narzędzi opracowanych przez pracowników ZMP. Wykorzystano następujące narzędzia w zakresie oceny kierunków wsparcia firm rodzinnych w szczególności:

„Badanie roli przedsiębiorczości (w tym rodzinnej) w planach zawodowych młodzieży w szkołach średnich w Olkuszu”,

„Badanie stanie stanu i pozycji firm rodzinnych w mieście”,

„Analiza SWOT dla przedsiębiorców działających na terenie miasta w kontekście działalności firm rodzinnych”,

Jako uzupełnienie diagnozy wykorzystano również badania „Firmy rodzinne”, realizowanego wspólnie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) i stowarzyszenie Inicjatywa Firm Rodzinnych (IFR).

Wyniki przeprowadzonej diagnozy pozwoliły na zdefiniowanie trzech priorytetów Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Firm Rodzinnych w Olkuszu, wychodzącym naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców, szczególnie wyrażonym w analizie SWOT miasta. Cele te sformułowano następująco:

Cel główny I. **Miasto przyjazne przedsiębiorcom prowadzącym firmy rodzinne.**

Cel główny II. **Lokalne i regionalne instytucje okołobiznesowe zaangażowane w rozwój przedsiębiorczości rodzinnej.**

Cel główny III. **Rozwój edukacji na rzecz przedsiębiorczości rodzinnej.**

2. Struktura programu.

Do każdego z trzech celów głównych przewidzianych do osiągnięcia w trakcie realizacji LPORFR w Olkuszu przyporządkowano po trzy cele szczegółowe, które złożą się na realizację celów głównych. Do każdego celu szczegółowego przyporządkowano odpowiednie działania, których wykonanie przez władze samorządowe i interesariuszy Programu będzie warunkiem ich realizacji i w konsekwencji osiągnięcia zamierzonych celów głównych.

Strukturę LPORFR dla Olkusza prezentuje tabela 12.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Tabela 12. Struktura Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Firm Rodzinnych dla m. Olkusz.

Cele główne	1. Miasto przyjazne przedsiębiorcom prowadzącym firmy rodzinne	2. Lokalne instytucje okołobiznesowe (IOB) zaangażowane w rozwój przedsiębiorczości rodzinnej	3. Rozwój edukacji na rzecz przedsiębiorczości rodzinnej
Cele szczegółowe	1.1. Powołanie Rady Przedsiębiorców Firm Rodzinnych (RPR). 1.2. Powołanie i organizacja Lokalnego Centrum Kompetencji (LCK). 1.3. Analiza stanu lokalnej gospodarki i środowiska firm rodzinnych.	2.1. Ukształtowanie roli IOB jako podstawowych organizacji wspierających funkcjonowanie i rozwój firm rodzinnych (FR) w mieście. 2.2. Utworzenie stałej więzi współpracy pomiędzy firmami rodzinnymi i IOB. 2.3. Poprawa konkurencyjności i zdolności przetrwania i rozwoju firm rodzinnych. 2.4. Opracowanie koncepcji inkubatora przedsiębiorczości z lokalnymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorców w tym z Radą Firm Rodzinnych	3.1. Utworzenie stałych form współpracy firm rodzinnych z organizacjami rządowymi i pozarządowymi, stowarzyszeniami branżowymi i innymi podmiotami w zakresie programowym edukacji zawodowej młodzieży. 3.2. Przystosowanie programów szkół powszechnych i zawodowych w zakresie przedsiębiorczości w tym w przedsiębiorczości firm rodzinnych. 3.3. Rozwijanie edukacji ustawicznej i szkolnej realizowanej na potrzeby przedsiębiorczości i firm rodzinnych.
Działania	1.1.1. Identyfikowanie barier prawnych, które ograniczają przedsiębiorstwom rodzinnym możliwość rozwoju, w tym barier prawnych pojawiających się w procesie sukcesji. 1.1.2. Opiniowanie oraz opracowywanie projektów prawa lokalnego, które bezpośrednio wpływa na funkcjonowanie i rozwój firm rodzinnych w mieście. 1.1.3. Wspieranie samorządu lokalnego w lobbowaniu na rzecz usuwania barier prawnych	2.1.1. Upowszechnianie informacji o formach pomocy dla firm rodzinnych w szczególności z sektora MŚP 2.1.2. Upowszechnianie wyników prowadzonych badań i analiz we współpracy z LCK. 2.2.1. Inicjowanie i organizowanie cyklicznych wydarzeń wzmacniających współpracę pomiędzy lokalnymi firmami rodzinnymi i IOB we współpracy z LCK. 2.2.2. Wspieranie RPR w działaniach lobbujących na rzecz usuwania	3.1.1. Organizacja seminariów i debat publicznych z udziałem przedsiębiorców z firm rodzinnych nt. kluczowych potrzeb edukacyjnych FR. 3.1.2. Organizowanie wydarzeń i wspieranie inicjatyw promujących tradycję, kulturę i znaczenie przedsiębiorstw rodzinnych. 3.2.1. Organizowanie spotkań i seminariów z przedstawicielami lokalnych władz edukacyjnych na temat dostosowania programów szkolnych

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

	<p>ograniczających rozwój firm rodzinnych</p> <p>1.2.1 Decyzje powołujące i normujące funkcjonowanie Lokalnego Centrum Kompetencji.</p> <p>1.2.2 Inicjowanie wspólnych, w tym z IOB, przedsięwzięć gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych.</p> <p>1.2.3 Inicjowanie i wspieranie tworzenia stałych sieci współpracy pomiędzy lokalnymi firmami rodzinnymi (więzi kooperacyjne, grupy wymiany doświadczeń).</p> <p>1.2.4 Inicjowanie przedsięwzięć w ramach PPP, tj. we współpracy samorządu z lokalnymi firmami rodzinnymi</p> <p>1.3.1 Prowadzenie stałych badań i cykliczne sporządzanie analiz stanu lokalnej gospodarki i środowiska firm rodzinnych. wg. metodologii Związku Miast Polskich.</p> <p>1.3.2 Wypracowanie celów i zadań dla samorządu lokalnego dla dalszego rozwoju firm rodzinnych w przyszłości.</p> <p>1.3.3 Monitorowanie realizacji LPORFR.</p>	<p>barier prawnych ograniczających rozwój firm rodzinnych.</p> <p>2.3.1. Szkolenia i doradztwo dla FR dot. Wzmocnienia ich konkurencyjności i rozwoju we współpracy z LCK.</p> <p>2.3.2. Wsparcie w uzyskaniu pomocy finansowej/udzielanie pomocy finansowej dla FR dążących do innowacyjnego rozwoju.</p> <p>2.4.1. Utworzenie inkubatora zawierającego w strukturze LCK, Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości, Ośrodka Szkoleniowego, Funduszu Pożyczkowego.</p>	<p>do potrzeb edukacji ekonomicznej w tym w zakresie potrzeb przedsiębiorczości rodzinnej.</p> <p>3.2.2. Ustalanie wspólnie z przedstawicielami lokalnych władz edukacyjnych wykazu zawodów deficytowych z punktu widzenia FR i opracowanie programów edukacji w tych zawodach.</p> <p>3.3.1. Współpraca z nauczycielami i doradcami zawodowymi w zakresie podniesie poziomu edukacji i informacji zawodowej.</p> <p>3.3.2. Modernizacja i tworzenie nowych klas/obiektów/placówek edukacji zawodowej zgodnie z potrzebami w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności przedsiębiorczości rodzinnej.</p>
--	---	---	---

3. LPORFR – opis celów i działań.

Cel główny I - Miasto przyjazne przedsiębiorcom prowadzącym firmy rodzinne

Wyniki przeprowadzonych analiz wyraźnie wskazują na istnienie w Olkuszu potrzeby przyjaznego podejścia samorządu oraz instytucji i organizacji do funkcjonujących w tym mieście firm rodzinnych. Istnieją wyraźne bariery w dostępie firm do wiedzy i informacji nt. polityki gospodarczej miasta i jego działaniach sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, w tym rozwojowi firm rodzinnych. Przedsiębiorcy nie mają prostego i przyjaznego dostępu do informacji o organizowanych spotkaniach, seminariach, nowych technologiach, trendach rozwojowych, zachodzących zmianach w poszczególnych branżach, optymalnych źródłach wsparcia finansowego, przepisach prawa, dobrych

str. 45

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

praktykach, stosowanych w innowacyjnych firmach czy instytucjach świadczących usługi doradcze, szkoleniowe i konsultingowe oraz o współpracy sieciowej między firmami. Podobne bariery informacyjne i komunikacyjne istnieją również między pozostałymi interesariuszami zaangażowanymi w działania na lokalnym rynku (instytucje wspierające, instytucje finansowe, urzędy, samorządy).

Dla przedsiębiorcy prowadzącego firmę rodzinną te ww. podstawowe informacje są niezbędne do osiągnięcia sukcesu na zmieniającym się rynku. Kluczem do funkcjonowania przedsiębiorstw, w szczególności firm rodzinnych jest zdolność do szybkiej identyfikacji szans i ryzyk na rynku i tym samym szybka adaptacji do zmieniających się warunków na rynku. Systematycznie gromadzony zbiór informacji o zachodzących zmianach dla każdego przedsiębiorcy stanowi podstawę merytoryczną w budowaniu firmy rodzinnej. Należy więc opracować i uruchomić w mieście system eliminujący ww. bariery informacyjne i komunikacyjne i pozwalający na przekazywanie informacji i rad przedsiębiorcom rodzinnym o dostępnych dla nich dobrych praktykach, zasobach i możliwościach rozwojowych. Jest to pierwszy priorytet programu czyli „Miasto przyjazne przedsiębiorcom prowadzącym firmy rodzinne”.

Cel ten zostanie osiągnięty przez zadania opisane poniżej.

1.1. Powołanie Rady Przedsiębiorców Firm Rodzinnych (RPR).

Pierwszym kluczowym zadaniem w realizacji Programu jest Powołanie Olkuskiej Rady Przedsiębiorców Firm Rodzinnych (RPFR). Będzie to wyrazem docenienia firm rodzinnych przez władze samorządowe i zrozumienie ich znaczenia dla rozwoju szeroko rozumianego lokalnego rynku.

Rada powinna składać się z przedstawicieli, osób, które zostaną włączone do istniejących już struktur doradczych funkcjonujących jako rada przy Burmistrzu Miasta lub może stanowić wyodrębnioną strukturę w których przewagę powinni mieć przedstawiciele przedsiębiorczości rodzinnej. Pozostali członkowie Rady powinni reprezentować władze samorządowe (Burmistrz Miasta) i lokalne instytucje otoczenia biznesu, w szczególności Olkuski Klub Biznesu – Związek Pracodawców.

RPFR będzie przede wszystkim prowadzić następujące działania:

- identyfikowanie barier prawnych, które ograniczają przedsiębiorstwom rodzinnym możliwość rozwoju, w tym barier prawnych pojawiających się w procesie sukcesji,
- opiniowanie oraz opracowywanie projektów prawa lokalnego, które bezpośrednio wpływa na funkcjonowanie i rozwój firm rodzinnych w mieście
- wspieranie samorządu lokalnego w lobbowaniu na rzecz usuwania barier prawnych ograniczających rozwój firm rodzinnych

1.2. Powołanie i organizacja Lokalnego Centrum Kompetencji (LCK).

Powołanie Lokalnego Centrum Kompetencji stworzy możliwość ilościowego i jakościowego rozszerzenia zakresu usług szkoleniowo-doradczych, zwiększenia możliwości udziału FR w spotkaniach i seminariach o tematyce gospodarczej, zdobycia wiedzy o technologiach, trendach rynkowych a także o tym jak rozwiązać typowe dla firm rodzinnych problemy rozwojowe. LCK osadzone lokalnie i środowiskowo pozwoli na dopasowanie zakresu usług do zróżnicowanych potrzeb przedsiębiorstw rodzinnych.

LCK będzie przede wszystkim prowadzić następujące działania:

- wypracowywanie rekomendacji do przedsięwzięć Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Firm Rodzinnych Organizowanie Forum Gospodarczego Firm Rodzinnych.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

- inicjowanie wspólnych, w tym z IOB, przedsięwzięć gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych.
- inicjowanie i wspieranie tworzenia stałych sieci współpracy pomiędzy lokalnymi firmami rodzinnymi (więzi kooperacyjne, grupy wymiany doświadczeń).
- inicjowanie przedsięwzięć w ramach PPP, tj. we współpracy samorządu z lokalnymi firmami rodzinnymi

1.3. Analiza stanu lokalnej gospodarki i środowiska firm rodzinnych.

Prawidłowe funkcjonowanie i rozwój firm rodzinnych w mieście wymaga stałego analizowania warunków w jakich funkcjonują te firmy niezależnie od kreowania i realizowania lokalnej polityki gospodarczej. Wymaga też stałego monitorowania barier rozwojowych wynikających z zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego i wskazywania możliwości przełamywania tych barier przez lokalne FR. Niezbędne są w tym celu cykliczne badania oparte o sprawdzone metody.

Analiza stanu lokalnej gospodarki i środowiska firm rodzinnych realizowana będzie przez następujące działania:

- prowadzenie stałych badań i cykliczne sporządzanie analiz stanu lokalnej gospodarki i środowiska firm rodzinnych. wg. metodologii Związku Miast Polskich.
- wypracowanie celów i zadań dla samorządu lokalnego dla dalszego rozwoju firm rodzinnych w przyszłości.

Miasto Olkusz otrzyma wypracowane przez specjalistów zatrudnionych w Związku Miast Polskich materiały niezbędne do badania przedsiębiorców, a także uczniów – przyszłych właścicieli/współwłaścicieli FR lub przyszłych pracowników tych firm. Pierwsze badanie dotyczy „Stanu i pozycji firm rodzinnych w mieście”. Kolejne dotyczy „Roli przedsiębiorczości (w tym rodzinnej) w planach zawodowych młodzieży w szkołach średnich w Kutnie.

Metodologia zakłada powtarzalną, coroczną realizację badań na poziomie lokalnym. LCK będą zobowiązane do ich przeprowadzenia i udostępniania wyników środowiskom lokalnym.

Cel główny II - Lokalne instytucje okołobiznesowe (IOB) zaangażowane w rozwój przedsiębiorczości rodzinnej

Dotychczasowa działalność lokalnych instytucji okołobiznesowych była ukierunkowana na działania związane z szerokim zakresem wsparcia MŚP, bez uwzględniania specyfiki i barier występujących w firmach rodzinnych. Odmienność działania FR na rynkach, wymaga pozyskania wiedzy związanej ze specyfiką tych podmiotów, rozpoznania specjalistów funkcjonujących na rynku, oraz zdobycia wiedzy uzupełniającej niezbędnej i dostosowanej do wymagań właścicieli.

W szczególności należy położyć nacisk na problemy wskazywane przez przedsiębiorców z firm rodzinnych w badaniach ankietowych Związku Miast Polskich, takich jak problemy z sukcesją zarówno w aspekcie rozwiązań prawnych jak i w aspekcie relacji rodzinnych, tj. sposobów i metod przekonywania potencjalnych sukcesariuszy do przejmowania firm.

Cel ten zostanie osiągnięty przez zadania opisane poniżej.

2.1. Ukształtowanie roli IOB jako podstawowych organizacji wspierających funkcjonowanie i rozwój firm rodzinnych (FR) w mieście.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Przedsiębiorcy prowadzący firmy rodzinne potrzebują specjalistycznej wiedzy i dobrego dostępu do zasobów informacyjnych i szkoleniowych. IOB jako podstawowe organizacje wsparcia MŚP powinny zintensyfikować i rozszerzyć swoją działalność w tym zakresie. Powinny być stymulowane przez lokalne władze samorządowe, które same posiadając ograniczone środki i możliwości, powinny zabiegać o większe zaangażowanie się IOB we wspieranie lokalnych przedsiębiorców i przejęcia roli kluczowych „driverów” lokalnego rozwoju gospodarczego, w tym przetrwania i rozwoju firm rodzinnych, reagując adekwatnie do zmieniających się potrzeb FR w na zmieniającym się rynku.

Zadanie to będzie zrealizowane przez następujące działania:

- upowszechnianie informacji o formach pomocy dla firm rodzinnych w szczególności z sektora MŚP
- upowszechnianie wyników prowadzonych badań i analiz we współpracy z LCK.

2.2. Poprawa konkurencyjności i zdolności przetrwania i rozwoju firm rodzinnych.

Przewaga konkurencyjna jest warunkiem przetrwania i dalszego rozwoju firmy na rynku, to zdolność danego przedsiębiorstwa do dostarczania odbiorcom właściwych dóbr, usług o odpowiedniej jakości, we właściwym czasie i miejscu lepiej niż podobne firmy na rynku. Lokalne firmy rodzinne, w szczególności z sektora MŚP, mają ograniczone kompetencje i zasoby by taką przewagę osiągać. Szczególnie ważne jest w takim przypadku wsparcie instytucji otoczenia biznesu zasilanych ze środków unijnych lub krajowych. Kluczową rolę mogą odegrać Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Krakowie S.A. a przede wszystkim czy ośrodek Enterprise Europe Network przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Krakowie. Sieć ośrodków EEN świadczy kompleksowe i bezpłatne usługi wspierające rozwój MŚP mających ambicje oderwania się od rynku lokalnego i poszukania swej szansy na rynkach międzynarodowych.

Zadanie to będzie zrealizowane przez następujące działania:

- szkolenia i doradztwo dla FR dot. wzmocnienia ich konkurencyjności i rozwoju we współpracy z LCK.
- wsparcie w uzyskaniu pomocy finansowej/udzielanie pomocy finansowej dla FR dążących do innowacyjnego rozwoju.

2.3. Utworzenie stałej więzi współpracy pomiędzy firmami rodzinnymi i IOB.

Współdziałanie przedsiębiorstw z IOB może wynikać z przesłanek płynących od instytucji (zadania do zrealizowania) ale powinno też wynikać z przekonania samych przedsiębiorców o wartości wsparcia, jakie te instytucje niosą. Angażowanie się we współpracę zależy od przyjętej przez przedsiębiorstwo strategii funkcjonowania i rozwoju oraz od umiejętności zarządzania współpracą i wykorzystywania dostępnych prawno-organizacyjnych form współdziałania. Z pewnością umiejętna współpraca z podmiotami zewnętrznymi, w tym IOB, jest coraz częściej źródłem przewagi konkurencyjnej jednych organizacji nad innymi.

Zadanie to będzie zrealizowane przez następujące działania:

- inicjowanie i organizowanie cyklicznych wydarzeń wzmacniających współpracę pomiędzy lokalnymi firmami rodzinnymi i IOB we współpracy z LCK.
- wspieranie RPR w działaniach lobbujących na rzecz usuwania barier prawnych ograniczających rozwój firm rodzinnych.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

2.4. Opracowanie koncepcji inkubatora przedsiębiorczości z lokalnymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorców w tym Radą Firm Rodzinnych.

W trakcie rozmów z lokalnymi przedsiębiorcami eksperci Związku Miast Polskich uzyskali informację z której wynika że firmom prowadzącym działalność na terenie miasta i powiatu Olkusz, brakuje stałego ośrodka gdzie jako potencjalni i działający przedsiębiorcy mogliby na bieżąco uzyskiwać informacje niezbędne do prawidłowych działań. Na terenie miasta MŚP stanowią 99% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Zasypany przedsiębiorców nowymi zmieniającymi się przepisami, zmiany dotyczące terminów rozliczania w różnych dziedzinach, zwiększanie obciążeń finansowych które przerzucane są na przedsiębiorców, powoduje że osoby prowadzące działalność coraz śmieiej deklarują niechęć do prowadzenia legalnie firm. Niektóre z nich deklarują że około 40 do 50 % swojego czasu muszą poświęcić na sprawozdawczość i zapoznawanie się z nowymi przepisami itp. Należy zatem podjąć działania które ułatwią przedsiębiorcom dostęp do wiedzy i informacji. Systematycznie gromadzony zbiór informacji o zachodzących zmianach dla każdego przedsiębiorcy stanowi podstawę merytoryczną w budowaniu firm. Rozwiązaniem wydaje się utworzenie inkubatora przedsiębiorczości zawierającego w swojej strukturze, Lokalne Centrum Kompetencji, Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości, Ośrodek Szkoleniowy, Fundusz Pożyczkowy. Taka organizacja w znaczącym zakresie uzupełni występujące deficyty na terenie oddziaływania miasta Olkusz.

Zadanie to będzie zrealizowane przez następujące działania:

- Opracowanie i uzgodnienie koncepcji Inkubatora,
- Uruchomienie programu pilotażowego Inkubatora.

Cel główny III - Rozwój edukacji na rzecz przedsiębiorczości rodzinnej

Edukacja na rzecz przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości rodzinnej, w kontekście współczesnych wyzwań rynkowych stanowi kanwę rozwoju gospodarczego. Nakreślenia pożądanych kierunków edukacji dla przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości rodzinnej generującej dodatkowe, specyficzne potrzeby, stanowi współczesne wyzwanie dla lokalnych władz samorządowych i edukacyjnych. Ważna jest tu współpraca miasta pomiędzy wszystkimi interesariuszami ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorców z firm rodzinnych.

Cel ten zostanie osiągnięty przez zadania opisane poniżej.

3.1. Utworzenie stałych form współpracy firm rodzinnych z organizacjami rządowymi i pozarządowymi, stowarzyszeniami branżowymi i innymi podmiotami w zakresie programowym edukacji zawodowej młodzieży.

Z punktu widzenia jakości współdziałania firm rodzinnych i organizacji edukacyjnych - publicznych, oraz pozarządowych, szczególne znaczenie ma wymiana informacji o kierunkach współpracy w zakresie edukacji zawodowej. Efektywny system komunikacji w tym zakresie pozwala na sprawną organizację przygotowania programów szkolnych, które będą uzupełniały zasoby ludzkie niezbędne do funkcjonowania firm na rynku lokalnym. Tylko współdziałanie zainteresowanych podmiotów pozwoli definiować potrzeby jakie występują na rynku i konsekwentnie je zaspokajać.

Zadanie to będzie zrealizowane przez następujące działania:

- organizacja seminariów i debat publicznych z udziałem przedsiębiorców z firm rodzinnych nt. kluczowych potrzeb edukacyjnych FR,

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

- promowanie inicjatyw promujących tradycję, kulturę i znaczenie przedsiębiorstw rodzinnych.

3.2. Przystosowanie programów szkół powszechnych i zawodowych w zakresie przedsiębiorczości w tym w przedsiębiorczości firm rodzinnych.

Potrzeba określenia pożądaných kierunków edukacji dla przedsiębiorczości przez władze samorządowe, przedstawiciele firm rodzinnych i pozostałych interesariuszy powinna skutkować przystosowaniem programów szkół do zgłaszanych potrzeb i zmieniającej się sytuacji na rynku. Opracowane programy pozwolą na ściślejszą współpracę szkół z przedsiębiorcami co zaowocuje możliwością realizacji szeroko rozumianych szkoleń, praktyk uczniów w siedzibach podmiotów na lokalnym rynku. I zapobiegnie degradacji lokalnego rynku pracy.

Zadanie to będzie zrealizowane przez następujące działania:

- organizowanie spotkań i seminariów z przedstawicielami lokalnych władz edukacyjnych na temat dostosowania programów szkolnych do potrzeb edukacji ekonomicznej w tym w zakresie potrzeb przedsiębiorczości rodzinnej,
- ustalanie wspólnie z przedstawicielami lokalnych władz edukacyjnych wykazu deficytowych z punktu widzenia FR i opracowanie programów edukacji w zawodach zanikających.

3.3. Rozwój edukacji ustawicznej i szkolnej realizowanej na potrzeby przedsiębiorczości i firm rodzinnych.

Koncepcje i cele nauczania przedsiębiorczości rodzinnej mogą się realizować poprzez rozwój edukacji ustawicznej i szkolnej. W pierwszym przypadku koncentruje się na rozwijaniu umiejętności, jakich przedsiębiorcy i młodzi ludzie potrzebują do prowadzenia, działalności gospodarczej lub podjęcia pracy na własny rachunek. Na drugim końcu nacisk kładzie się na przedsiębiorczość jako kompetencję podstawową, realizowaną w programach szkolnych która ma na celu wyposażenie ludzi w umiejętności niezbędne do podejmowania aktywności, poszukiwania zatrudnienia i w miarę możliwości, do przedsiębiorczości i przedsiębiorczości pracowniczej. Ważne w tym aspekcie jest również przygotowanie odpowiedniej bazy infrastrukturalnej dla nauczania szkolnego i ustawicznego.

Zadanie to będzie zrealizowane przez następujące działania:

- współpraca z nauczycielami i doradcami zawodowymi w zakresie podniesienia poziomu edukacji i informacji zawodowej.
- modernizacja i tworzenie nowych klas/obiektów/placówek edukacji zawodowej zgodnie z potrzebami w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności przedsiębiorczości rodzinnej.

4. Zgodność celów i działań Programu z dokumentami na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym.

Lokalny Program Rozwoju Przedsiębiorczości Firm Rodzinnych (LPRFR) dla miasta Olkusza na lata 2020 – 2022 będzie stanowić jeden z wiodących dokumentów programowych samorządu lokalnego. Cele i działania, zaproponowane w Programie wynikają z określonego potencjału społeczno - gospodarczego i infrastrukturalnego miasta oraz doświadczeń i możliwości całego regionu, i odnoszą się do kierunków rozwoju, nakreślonych w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i ogólnokrajowym. Niniejsze opracowanie może być także bazą wyjściową do przygotowywania innych planistycznych dokumentów miasta. W swojej istocie, LPORFR to

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

długookresowy instrument wzmocnienia przedsiębiorczości i konkurencyjności Olkuszu, a działania w nim zawarte stymulować mają rozwój sektora przedsiębiorstw rodzinnych poprzez wsparcie informacyjne, eksperckie, finansowe i infrastrukturalne.

Na szczeblu krajowym, Lokalny Program Rozwoju Przedsiębiorczości Firm Rodzinnych Miasta Olkusz zachowuje kierunki zmian zawarte w Strategii Rozwoju Kraju 2020-2050, nadrzędnym średniookresowym dokumencie programowym na szczeblu krajowym. Cele i działania na rzecz miejskiej przedsiębiorczości korespondują przede wszystkim z Obszarem strategicznym Strategii Rozwoju Kraju 2020: II. „Konkurencyjna gospodarka” oraz III. „Spójność społeczna i gospodarcza”.

Drugim istotnym dokumentem, do którego odnosi się LPRP, jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie 51. Uznając cele gospodarcze Olkusza za element szerzej rozumianej polityki rozwoju lokalnego i regionalnego, zgodność Programu przejawia się w korelacji z trzema celami polityki regionalnej do 2020 roku: wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”), budowania spójności terytorialnej i przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych („spójność”) oraz tworzeniu warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

Lokalny Program Rozwoju Przedsiębiorczości Firm Rodzinnych miasta Olkusz w swoich założeniach i działaniach wpisuje się także całkowicie w kierunki rozwoju zawarte w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Olkusz na lata 2013-2020 wpisując się w misję przedstawianą w Strategii: *Olkusz – miasto atrakcyjne dla mieszkańców, inwestorów i gości, efektywne w wykorzystaniu zasobów i położenia geograficznego* i w jej cztery cele priorytetowe.

5. System wdrażania i monitorowania Programu

5.1. Wdrażanie i monitorowanie realizacji Programu

Pierwszym krokiem, jaki powinien być podjęty na rzecz wdrożenia przez władze miasta Lokalnego Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Firm Rodzinnych w Olkuszu jest opracowanie jasnych i precyzyjnych wskaźników zarówno dla celu głównego, jak też dla poszczególnych celów szczegółowych.

Wskaźniki powinny być określone na realnych poziomach - adekwatnych do aktualnej sytuacji i perspektyw rozwojowych zidentyfikowanych w Analizie strategicznej miasta w kontekście rozwoju przedsiębiorczości firm rodzinnych (Rozdz. III opracowania. Jednocześnie powinny być ambitne, tak by stanowiły właściwy impuls do rozwoju i zapewniały celom, które opisują, zgodność z metodologią SMART¹⁴, według której cele powinny być **konkretne, mierzalne, umiejscowione w czasie i przestrzeni, ambitne, ale jednocześnie realne do osiągnięcia**.

Katalog wskaźników powinien być opracowany z wykorzystaniem procesu konsultacji społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem głosu zidentyfikowanych organizacji przedsiębiorców, instytucji otoczenia biznesu, oraz samych przedsiębiorców z firm rodzinnych. Takie rozwiązanie, choć wymaga dłuższego czasu podejmowania decyzji może zapewnić jej wyższą jakość dzięki uwzględnieniu wiedzy i różnorodnych perspektyw szerokiego grona partnerów społeczno-gospodarczych.

¹⁴ Walczak R., *Podstawy zarządzania projektami metody i przykłady*, Difin, Warszawa, 2014

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

Mając określone cele wraz ze wskaźnikami oraz opracowany portfel działań, niezbędnych do ich realizacji można przystąpić do wdrażania Programu.

Najpóźniej na tym etapie należy dokonać wyboru jednej instytucji odpowiedzialnej za koordynację działań na rzecz realizacji niniejszego programu, choć bardziej korzystnym wydaje się jej wybór już przed rozpoczęciem prac nad identyfikacją katalogu wskaźników realizacji celów. Wyznaczenie jednej instytucji odpowiedzialnej za wdrożenie programu w życie jest kluczowym warunkiem jego skutecznej realizacji. Zaleca się aby rolę taką pełniła **Rada Przedsiębiorców Firm Rodzinnych (RPFR)**.

Zbieranie danych niezbędnych do monitoringu i ewaluacji powinno odbywać się w trybie ciągłym. Odpowiedzialna za nie instytucja koordynująca wdrażanie Programu (RPFR) powinna je opracowywać w formie raportu minimum raz na rok. Raport z monitoringu i ewaluacji powinien podlegać prezentacji i omówieniu nie tylko na forum Rady ale również w szerszym gronie – na spotkaniach z przedsiębiorcami firm rodzinnych i pozostałymi interesariuszami. Wynikiem jego omówienia powinna być identyfikacja ewentualnych działań korygujących lub dostosowujących sposób realizacji celów programu do zmian zachodzących w otoczeniu społeczno-gospodarczym.

5.2. Harmonogram wdrażania

Jeżeli cele główne mają być osiągnięte w założonym dla Programu horyzoncie czasowym należy je realizować wg odpowiedniego harmonogramu uwzględniającego zarówno odpowiedni czas realizacji działań jak i jednostkę realizującą. Głównym podmiotem realizującym program są władze samorządowe reprezentowane przez burmistrza miasta. Z burmistrzem powinny współdziałać instytucje i interesariusze włączone w Program jak: Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Krakowie, czy ośrodek EEN przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Krakowie

Zalecany harmonogram wdrażania LPORFR w Olkuszu przygotowany wg standardowej metody „co – kiedy – kto”, zaprezentowano w tabeli 13.

Tab. 13. Harmonogram wdrażania LPORFR w Olkuszu

CELE GŁÓWNE, SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZUJACY
1. Miasto przyjazne przedsiębiorcom prowadzącym firmy rodzinne		
1.1. Powołanie Olkuskiej Rady Przedsiębiorców Firm Rodzinnych (Rada).	I płr. 2020	Burmistrz Miasta
1.1.1. Identyfikowanie barier prawnych, które ograniczają przedsiębiorstwom rodzinnym możliwość rozwoju, w tym barier prawnych pojawiających się w procesie sukcesji.	ciągle od momentu powołania	Rada PFR
1.1.2. Opiniowanie oraz opracowywanie projektów prawa lokalnego, które bezpośrednio wpływa na funkcjonowanie i rozwój firm rodzinnych w mieście.	ciągle od momentu powołania	Rada PFR
1.1.3. Wspieranie samorządu lokalnego w lobbowaniu na rzecz usuwania barier prawnych ograniczających rozwój firm rodzinnych	ciągle od momentu powołania	Rada PFR
1.2. Powołanie i organizacja Lokalnego Centrum Kompetencji (LCK).	I płr. 2020	Burmistrz Miasta

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

1.2.1.	Decyzje powołujące i normujące funkcjonowanie Lokalnego Centrum Kompetencji.	I kw. 2020	Burmistrz Miasta
1.2.2.	Inicjowanie wspólnych, w tym z IOB, przedsięwzięć gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych.	ciągle od mom. powołania	LCK
1.2.3.	Inicjowanie i wspieranie tworzenia stałych sieci współpracy pomiędzy lokalnymi firmami rodzinnymi (więzi kooperacyjne, grupy wymiany doświadczeń).	ciągle od mom. powołania	LCK
1.2.4.	Inicjowanie przedsięwzięć w ramach PPP, tj. we współpracy samorządu z lokalnymi firmami rodzinnymi	ciągle od mom. powołania	LCK
1.3.	Analiza stanu lokalnej gospodarki i środowiska firm rodzinnych	od II płr. 2020	Burmistrz Miasta + LCK
1.3.1.	Prowadzenie stałych badań i cykliczne sporządzanie analiz stanu lokalnej gospodarki i środowiska firm rodzinnych. wg. metodologii Związku Miast Polskich.	ciągle od II płr. 2020	Burmistrz Miasta + LCK
1.3.2.	Wypracowanie celów i zadań dla samorządu lokalnego dla dalszego rozwoju firm rodzinnych w przyszłości.	ciągle od II płr. 2020	Burmistrz Miasta + Rada
1.3.3.	Monitorowanie realizacji LPORFR.	co 6 m. od II płr. 2020	Rada PFR
2. Lokalne instytucje okołobiznesowe (IOB) zaangażowane w rozwój przedsiębiorczości rodzinnej			
2.1.	Ukształtowanie roli IOB jako podstawowych organizacji wspierających funkcjonowanie i rozwój firm rodzinnych w mieście.	do końca 2020 r.	Burmistrz Miasta + LCK + IOB
2.1.1.	Upowszechnianie informacji o formach pomocy dla firm rodzinnych w szczególności z sektora MŚP	ciągle	Burmistrz M. + IOB
2.1.2.	Upowszechnianie wyników prowadzonych badań i analiz we współpracy z LCK.	ciągle/okresowo	IOB + LCK
2.2.	Utworzenie stałej więzi współpracy pomiędzy firmami rodzinnymi i IOB.	do końca 2021 r.	Burmistrz Miasta + IOB
2.2.1.	Inicjowanie i organizowanie cyklicznych wydarzeń wzmacniających współpracę pomiędzy lokalnymi firmami rodzinnymi i IOB we współpracy z LCK.	ciągle	IOB + LCK + Burmistrz M.
2.2.2.	Wspieranie RPR w działaniach lobbujących na rzecz na rzecz usuwania barier prawnych ograniczających rozwój firm rodzinnych	ciągle	IOB
2.3.	Poprawa konkurencyjności i zdolności przetrwania i rozwoju firm rodzinnych.	nie później niż w 2021	Burmistrz Miasta + IOB + LCK
2.3.1.	Szkolenia i doradztwo dla FR dot. Wzmocnienia ich konkurencyjności i rozwoju we współpracy z LCK.	ciągle	IOB + LCK

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Olkusz

2.3.2.	Wsparcie w uzyskaniu pomocy finansowej i udzielanie pomocy finansowej dla FR dążących do innowacyjnego rozwoju.	ciągle	IOB + LCK
2.4.	Opracowanie koncepcji inkubatora przedsiębiorczości z lokalnymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorców w tym Radą Firm Rodzinnych.	nie później niż w 2021	Burmistrz Miasta + IOB + LCK
2.4.1.	Opracowanie i uzgodnienie koncepcji Inkubatora.	do końca 2020	Burmistrz M. + IOB + LCK
2.4.1.	Uruchomienie programu pilotażowego Inkubatora.	2021	Burmistrz M. + IOB + LCK
3. Rozwój edukacji na rzecz przedsiębiorczości rodzinnej			
3.1.	Utworzenie stałych form współpracy firm rodzinnych z organizacjami rządowymi i pozarządowymi, stowarzyszeniami branżowymi i innymi podmiotami w zakresie programowym edukacji zawodowej młodzieży.	do końca 2020 r.	Burmistrz M.
3.1.1.	Organizacja seminariów i debat publicznych z udziałem przedsiębiorców z firm rodzinnych nt. kluczowych potrzeb edukacyjnych FR.	ciągle	Burmistrz M. + lok. władze ośw.
3.1.2.	Organizowanie wydarzeń i wspieranie inicjatyw promujących tradycję, kulturę i znaczenie przedsiębiorstw rodzinnych.	ciągle/okresowo	Burmistrz M + LCK
3.2.	Przystosowanie programów szkół powszechnych i zawodowych w zakresie przedsiębiorczości w tym w przedsiębiorczości firm rodzinnych	od r. szk 2021/2022	Burmistrz M. + lok. władze ośw.
3.2.1.	Organizowanie spotkań i seminariów z przedstawicielami lokalnych władz edukacyjnych na temat dostosowania programów szkolnych do potrzeb edukacji ekonomicznej w tym w zakresie potrzeb przedsiębiorczości rodzinnej.	okresowo, np. 2 razy w roku	Burmistrz M. + lok. władze ośw. + Rada PFR
3.2.2.	Ustalanie wspólnie z przedstawicielami lokalnych władz edukacyjnych wykazu deficytowych zawodów z punktu widzenia FR i opracowanie programów edukacji w tych zawodach.	okresowo raz w roku	Burmistrz M. + lok. władze ośw. + Rada PFR
3.3.	Rozwijanie edukacji ustawicznej i szkolnej realizowanej na potrzeby przedsiębiorczości i firm rodzinnych	od II płr. 2020	Burmistrz M. + lok. władze ośw.
3.3.1.	Współpraca z nauczycielami i doradcami zawodowymi w zakresie podniesie poziomu edukacji i informacji zawodowej.	ciągle	Burmistrz M. + lok. władze ośw.
3.3.2.	Modernizacja i tworzenie nowych klas/obiektów/placówek edukacji zawodowej zgodnie z potrzebami w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności przedsiębiorczości rodzinnej.	ciągle/okresowo	Burmistrz M. + lok. władze ośw.

V. Załączniki

1. Ankieta – badanie sondażowe przedsiębiorców.
2. Ankieta badanie uczniów
3. Ankieta SWOT

Lokalne Centra
Kompetencji Rozwoju
Firm Rodzinnych

7 miast

350 firm

700 przedsiębiorców

Lokalne Centrum Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych

www.firmyrodzinne.eu
kontakt@firmyrodzinne.eu

Lider
Projektu

Partnerzy
Projektu

Projekt pn. „Tworzenie systemu sieciowego wsparcia przedsiębiorczości rodzinnej - Lokalne Centra Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.

